

Investigating the effects of access to urban facilities and services on the sense of place attachment in suburban rural settlements of Ahvaz (Case study: Umm Al-Tamir Village)

Zahra Soltani ¹, Majid Goodarzi ² and Zahra Eskandari ³

1- Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

2- Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

3- Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

ARTICLE INFO

Article type:

Research Article

Received:

2025/04/23

Accepted:

2025/06/10

pp:

69- 91

Keywords:

Urban facilities and services,
Sense of place attachment,
Rural settlement,
Umm Al-Tamir Village.

ABSTRACT

Today, many individuals frequently relocate and change their living environment due to a lack of attachment to their surroundings. One of the main reasons for this phenomenon is the absence of a sense of place attachment among residents. Developing a sense of place attachment enables individuals to gradually establish a deeper connection with their living environment and ultimately perceive themselves as an integral part of it. This study examines the effects of access to urban facilities and services on the sense of place attachment in the suburban rural settlements of Ahvaz, focusing on the case of Umm Al-Tamir Village, Ahvaz. The research is applied in nature and adopts a descriptive-analytical approach. Data collection was conducted through both fieldwork and library studies. The sampling method was random, and the statistical population consisted of the residents of the studied village. Using Cochran's formula, a sample size of 356 individuals was determined. Data analysis was conducted using quantitative multi-criteria decision-making methods, employing the MARCOS model to rank urban services and facilities based on place attachment components. Additionally, Pearson's correlation coefficient was used to test the hypotheses via SPSS software (version 26). The results indicate a significant and positive relationship between access to urban services and the sense of place attachment in the studied area. Basic infrastructure, healthcare services, and educational facilities had the most substantial impact on residents' sense of place attachment. These findings underscore the importance of balanced development of urban services and facilities and the creation of interactive spaces in future planning for suburban rural settlements, particularly Umm Al-Tamir Village. It is recommended that policymakers and planners focus on these factors to strengthen the sense of place attachment, improve the quality of life, and ultimately contribute to the sustainable development of these areas.

Citation: Soltani, Z., Goodarzi, M., & Eskandari, Z. (2025). Investigating the effects of access to urban facilities and services on the sense of place attachment in suburban rural settlements of Ahvaz (Case study: Umm Al-Tamir Village). *Journal of Geography and Regional Future Studies*, 3(2), 69-91.

© Authors retain the copyright and full publishing rights. **Publisher:** Urmia University.

DOI: <https://doi.org/10.30466/grfs.2025.56137.1109>

DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2981118.1404.3.2.5.5>

¹ **Corresponding author:** Zahra Soltani, **Email:** z.soltani@scu.ac.ir, **Tell:** +989134129386

Extended Abstract

Introduction

Rural services play an effective role in the sustainability of rural settlements. The strength and status of village services are considered one of the important topics in planning. In examining the patterns and systems of rural service delivery, the position and significance of each village—regarding its access to various types of rural services and its capacity to receive or transfer services—is recognized as an essential element. Access to infrastructure, facilities, and various services provides the foundation for the possibility of sustainable activity and settlement in rural areas. In relation to services, a specific hierarchy can be established that reflects different population thresholds for each type of service. In this context, as we move from the lowest level of services upward, the population threshold and the specialized scale of that type of service increase, eventually reaching more specialized services with higher thresholds within the urban network. Determining service centers, whether in cities or villages, is an issue that planners often deal with. Any distribution of costs or characteristics of these centers within a given area will form the basis for a certain pattern.

Methodology

This research, based on the nature of the topic and its predetermined objectives, is applied in terms of purpose and descriptive-analytical in terms of nature and research methodology. The research data were collected both through library research and fieldwork. The statistical population of the present study consists of the residents of the village of Umm al-Tamir, with a population of 5,004 according to the 2016 national census. The sample size was calculated to be 356 individuals using Cochran's formula. Data for this study were collected using a questionnaire with a Likert scale, covering 10 main sections related to urban services and facilities. The sample was selected randomly. To analyze the research data, the MARCOS multi-criteria decision-making techniques were employed. For analyzing each item and each section, the mean scores were calculated to determine their impact on the sense of place attachment, while the standard deviation was used to show the dispersion of responses around

the mean. Additionally, to compare the means of different sections and rank them, a one-way analysis of variance (One-way ANOVA) test was used. This test allows us to examine significant differences between the means of different sections. To assess the correlation between variables, Pearson's correlation coefficient was utilized. Finally, to ensure the reliability of the questionnaire, Cronbach's alpha coefficient was calculated. The coefficient for the entire questionnaire was found to be 0.92, indicating a high reliability of the measurement instrument.

Results and discussion

This study examined the role of recreational and sports facilities in strengthening the sense of place attachment in the village of Umm al-Tamir. Key findings indicate that this indicator has the greatest impact, in order, on social interactions, emotional attachment, and emotional bonds with the place. Organizing cultural and artistic events, as well as creating parks and green spaces, have the most significant influence on most aspects of place attachment. The role of health and medical facilities in enhancing place attachment is another important indicator investigated in this study. The key results show that this indicator strongly affects functional dependence, residential satisfaction, and sense of security, respectively. Among health and medical facilities, the availability of emergency services has the greatest impact on most aspects of place attachment. These results suggest that in planning to strengthen place attachment in Umm al-Tamir, the development of health and medical facilities—especially emergency services—should be prioritized. These facilities not only meet the basic needs of residents but also contribute to increasing residential satisfaction and the sense of security. Although the direct impact of these facilities on social interactions and environmental memorability is less pronounced, their indirect role in creating opportunities for interaction and forming collective memories should not be overlooked. Regarding transportation services and their relationship with functional dependence and residential satisfaction in Umm al-Tamir, the findings show that this indicator has a strong

impact, in order, on functional dependence, residential satisfaction, social interactions, sense of security, and continuity and sustainability. The most important factor within transportation services, with the greatest impact on most aspects of place attachment, is access to public transportation, followed by access to personal vehicles. The results related to the impact of commercial and financial services on the sense of security and residential continuity in Umm al-Tamir indicate that this indicator strongly affects, in order, functional dependence, social interactions, residential satisfaction, emotional attachment, and continuity and sustainability. The presence of a weekly market and grocery stores has the greatest influence on most aspects of place attachment, while access to banking services and ATMs ranks next in importance. This study also investigated the role of communication and public-administrative services in strengthening place attachment, social participation, and social belonging in Umm al-Tamir, concluding that this indicator has the highest impact, in order, on social interactions and participation, functional dependence, residential satisfaction, and sense of security. In examining the role of essential infrastructure in shaping place identity and functional dependence in Umm al-Tamir, results indicate a strong influence of this indicator, in order, on functional dependence, place identity, residential satisfaction, and continuity and sustainability. Further analysis of safety and security services revealed a strong impact, in order, on sense of security, residential satisfaction, continuity and sustainability, and functional dependence. Finally, regarding the impact of agricultural and livestock services on strengthening rural identity and emotional attachment among residents, the results demonstrate a strong effect of this indicator, in order, on functional dependence, continuity and sustainability, and rural identity.

Conclusion

Results from the MARCOS model indicate that access to urban services and facilities significantly influences the formation and strengthening of a sense of place in peri-urban rural settlements. The findings emphasize the necessity of adopting a comprehensive, multidimensional approach in planning to enhance place attachment in these areas. By utilizing the ranking derived from the MARCOS model, the relative importance of each urban service in reinforcing place attachment can be determined. Furthermore, analyses reveal a complex, reciprocal relationship between various components of place attachment and urban services. For instance, improving educational services can impact both functional dependence and social interactions. Application of the MARCOS model to examine the effect of educational services on place identity and emotional attachment among residents of Umm al-Tamir village demonstrates that these services have the strongest influence, in descending order, on: Residential satisfaction, Emotional attachment, and Social interactions. Other factors—such as sense of security, memorability, social participation, aesthetic appeal, and continuity/sustainability—are also influenced by these services, though to a lesser degree.

Declarations

Funding: There is no funding support.

Authors' Contribution: The authors contributed equally to the conceptualization and writing of the article. All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest: The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments: We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

بررسی اثرات دستیابی به امکانات و خدمات شهری بر حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری اهواز (مطالعه موردی: روستای ام‌الطمیر)

زهره سلطانی^۱، مجید گودرزی^۲ و زهرا اسکندری^۳

۱- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۲- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۳- گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله پژوهشی	امروزه بسیاری از انسان‌ها به دلیل عدم وابستگی به مکان زندگی‌شان، دائم در حال جابجایی و تغییر مکان از جایی به جای دیگر هستند. یکی از دلایل عمده این امر، عدم احساس تعلق ساکنان نسبت به محیط اطراف خود می‌باشد. ایجاد حس تعلق به مکان باعث می‌شود که شخص به‌مرور زمان ارتباط نزدیکی با محل زندگی برقرار کند و در نهایت خود را متعلق به محیط و جزئی از آن بداند. پژوهش حاضر به بررسی اثرات دستیابی به امکانات و خدمات شهری بر حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری اهواز (مطالعه موردی: روستای ام‌الطمیر) پرداخته است. نوع تحقیق کاربردی با ماهیت توصیفی و تحلیلی است، روش جمع‌آوری داده‌ها میدانی و کتابخانه‌ای بوده است روش نمونه‌گیری به‌صورت تصادفی و جامعه آماری ما ساکنان روستای مورد مطالعه بود که با استفاده از فرمول کوکران ۳۵۶ نفر حجم نمونه انتخاب شد، روش تجزیه و تحلیل نیز مبتنی بر روش‌های کمی تصمیم‌گیری چندمعیاره با کاربست مدل مارکوس جهت رتبه‌بندی خدمات و امکانات شهری با مؤلفه‌های حس تعلق مکانی بود و همچنین جهت آزمون فرضیه‌ها از ضریب پیرسون در نرم‌افزار SPSS، 26 استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که بین دسترسی به خدمات شهری و حس تعلق مکانی در منطقه مورد مطالعه ارتباط مستقیم و معناداری وجود دارد. زیرساخت‌های اساسی، خدمات بهداشتی و درمانی و خدمات آموزشی بیشترین تأثیر را بر حس تعلق مکانی ساکنان داشته‌اند. این یافته‌ها اهمیت توجه به توسعه متوازن خدمات و امکانات شهری و ایجاد فضاهای تعاملی را در برنامه‌ریزی‌های آتی برای سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری، به‌ویژه روستای مورد مطالعه، برجسته می‌سازد. توصیه می‌شود سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان به این عوامل توجه ویژه‌ای داشته باشند تا از این طریق به تقویت حس تعلق مکانی، بهبود کیفیت زندگی و در نهایت توسعه پایدار این مناطق کمک کنند.
دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۰۳	
پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۲۰	
صص: ۹۱-۶۹	
واژگان کلیدی: امکانات و خدمات شهری، حس تعلق به مکان، سکونتگاه روستایی، روستای ام‌الطمیر.	

استناد: سلطانی، زهرا؛ گودرزی، مجید و اسکندری، زهرا. (۱۴۰۴). بررسی اثرات دستیابی به امکانات و خدمات شهری بر حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری اهواز (مطالعه موردی: روستای ام‌الطمیر). فصلنامه جغرافیا و آینده‌پژوهی منطقه‌ای، ۳(۲)، ۶۹-۹۱.

ناشر: دانشگاه ارومیه.

© نویسندگان حق چاپ و حقوق نشر را حفظ می‌کنند.

DOI: <https://doi.org/10.30466/grfs.2025.56137.1109>

DOR: <https://dorl.net/dor/20.1001.1.2981118.1404.3.2.5.5>

مقدمه

نیازهای خدماتی، مهم‌ترین نیازهای جوامع انسانی هستند. این نیازها در زمینه‌های گوناگون بوده و به صورت انواع محصولات ارائه می‌شود. هر خدمتی که ارائه می‌گردد و نیازی را برآورده می‌سازد، می‌تواند محصولی قلمداد شود که شامل مکان‌ها، سازمان‌ها، خدمات و عقاید می‌باشد (Mohammadi Deh Cheshmeh et al., 2017: 64- Mousavi et al, 2025- Bayramzadeh & Shahsavari, 2023). روستایی نقش مؤثری در پایداری سکونتگاه‌های روستایی دارد. قدرت و جایگاه خدمات روستاها یکی از مباحث مهم در برنامه‌ریزی به شمار می‌رود و در بررسی الگوها و نظام‌های خدمات‌رسانی روستایی، جایگاه و اهمیت هر روستا از نظر بهره‌مندی از انواع خدمات روستایی و توان آن در دریافت یا انتقال خدمات، به عنوان یک عنصر و عامل ضروری شناخته می‌شود (Dowlati et al., 2021: 51). دسترسی به تأسیسات زیربنایی، تسهیلات و امکانات و خدمات گوناگون زمینه‌ساز امکان فعالیت و استقرار پایدار در عرصه‌های روستایی است. در ارتباط با خدمات می‌توان سلسله‌مراتب مشخصی را قائل شد که گویای آستانه‌های جمعیتی متفاوتی برای هر یک از آن‌ها باشد. در این ارتباط هر چه از پایین‌ترین سطح خدمات به بالا حرکت کنیم بر میزان آستانه جمعیتی و اندازه تخصصی آن نوع خدمت افزوده می‌شود تا اینکه نهایتاً به خدمات تخصصی‌تر با آستانه‌های بالاتر در شبکه شهری خواهیم رسید (Hatami Golzar & Soltani, 2021: 82- Mousavi & Bayramzadeh, 2024- Bayramzadeh & Foadmarashi, 2023). تعیین مراکز خدماتی چه در شهرها و چه در روستاها، مسئله‌ای است که اغلب، برنامه ریزان با آن سروکار دارند. هرگونه توزیع عوارض یا صفات آن‌ها در منطقه‌ای معین، سازنده الگویی خواهد بود (Mitchell, 2005: 72).

مفهوم حس تعلق مکانی در میزان و نوع روابط بین افراد جامعه تأثیر می‌گذارد و این رابطه در گروه‌های اجتماعی که به مکان خاصی اختصاص دارند، باعث افزایش سرمایه‌های اجتماعی و اعتماد آنان می‌گردد (Emami et al., 2021: 1- Bayramzadeh & Mousavi, 2024- Ghalehtemouri et al, 2023- Mousavi et al, 2024). تجربیات در مکان‌ها می‌توانند معانی متفاوتی را نه تنها در مقیاس‌های زمانی گوناگون، بلکه در سطوح مکانی مختلف از جمله پیراشهر، محله، شهر، کشور و حتی در مقیاس جهانی به همراه داشته باشند (Hidalgo et al., 2025- Mousavi et al, 2022- Mousavi et al, 2020- Massey, 2005; Zhang et al., 2020- Hernández, 2001; Massey, 2005; Zhang et al., 2020- Mousavi et al, 2022- Mousavi et al, 2025). پژوهشگران حس مکان را در ارتباط با موضوعاتی همچون پیوندهای محله‌ای (Lewicka, 2005)، سرمایه اجتماعی و مشارکت مدنی (Acedo et al., 2019)، رفاه (Larson et al., 2013)، روابط اجتماعی (Simms, 2008) و امکانات (Raymond et al., 2017) بررسی کرده‌اند.

امروزه بسیاری از انسان‌ها به دلیل عدم وابستگی به مکان زندگی‌شان، دائم در حال جابجایی و تغییر مکان از جایی به جای دیگر هستند. یکی از دلایل عمده این امر، عدم احساس تعلق ساکنان نسبت به محیط اطراف خود می‌باشد. ایجاد حس تعلق به مکان باعث می‌شود که شخص به مرور زمان ارتباط نزدیکی با محل زندگی برقرار کند و در نهایت خود را متعلق به محیط و جزئی از آن بداند (Goodarzi et al., 2023: 90). توسعه روستایی در صورتی ممکن خواهد بود که خدماتی که در خدمت فعالیت‌های مولد اقتصادی است، در مراکز روستایی بهینه و دارای شرایط مناسب در زمینه ارائه خدمات اجتماعی متمرکز شود (Mekaniki & Sadeghi, 2012: 51- Soleimani Mehrnejani et al, 2024). زیرا این مراکز، پایگاهی برای تحرک و میل به زیستن در مناطق روستایی هستند (Moti'i Langaroudi, 2013: 121). در فرایند برنامه‌ریزی و توسعه نواحی روستایی، شناخت و تحلیل وضع موجود روستاها و بررسی امکانات و تنگناهای آن‌ها در زمینه‌های مختلف ضروری بوده و برنامه‌ریزان را در تعیین اهداف توسعه و مشخص کردن سیاست‌ها و راهکارهای دستیابی به آن‌ها یاری می‌رساند (Jomehzadeh & Farajzadeh, 2022: 81).

تحقیقات مرتبط با حس تعلق مکانی را می‌توان به دو رویکرد کلی تقسیم کرد (Raymond et al., 2017). رویکرد نخست به بررسی جامع و کلی‌نگر حس مکان می‌پردازد و معمولاً از روش‌های کیفی برای تحلیل استفاده می‌کند. این مطالعات بر کشف معانی عمیق، نمادگرایی و ویژگی‌هایی که به مکان‌ها نسبت داده می‌شود، متمرکز هستند. این نوع پژوهش‌ها که اغلب در حوزه جغرافیای انسانی انجام می‌شوند، شامل سنت‌های انسان‌گرایانه (Seamon & Lundberg, 2020)، رویکردهای مبتنی بر نظریه‌های انتقادی (Harvey, 1996) و آثار جدید پسااستخارگرایانه که از نظریه‌های تجمعی یا غیر نمایشی بهره می‌برند (DeLanda, 2016; Thrift, 2008)، می‌باشند. رویکرد دوم که مطالعه حاضر نیز در این چارچوب قرار می‌گیرد، بر تحلیل رابطه میان ویژگی‌های عینی و بیرونی محیط با حس مکان تمرکز دارد. این رویکرد عمدتاً از روش‌های کمی بهره می‌گیرد و در حوزه‌هایی مانند روان‌شناسی محیطی و مطالعات میان‌رشته‌ای مرتبط رواج دارد.

اگرچه مطالعاتی در زمینه تأثیر عوامل محیط ساخته‌شده یا ویژگی‌های فردی به صورت جداگانه صورت گرفته است (برای مثال، Abass et al., 2018; van Vliet & Hammond, 2021; Youssef & Tsenkova, 2016)، اما پژوهش‌های کمی به بررسی یکپارچه زمینه‌های عملکردی محلی پرداخته‌اند. همچنین، عملکردهای خاص مکان‌ها، نظیر استفاده از آن‌ها برای ارتقای سلامت (برای مثال، Gesler, 2003)،

Insch & Gieling et al., 2019) (برای مثال، Kistemann, 2016; Heinkel, 2018; 2005) یا بازاریابی از طریق برندینگ مکانی (برای مثال، Sadeque et al., 2020; Walters, 2018)، بیشتر در زمینه‌های شهری بررسی شده‌اند و روستاهای پیراشهری کمتر موردتوجه بوده‌اند. مطالعه حاضر بر آن است تا تأثیر مجموعه‌ای مختلط از امکانات و خدمات شهری را بر حس تعلق مکانی در روستای ام‌الطمبر به‌عنوان یک روستای پیراشهری بررسی کند.

پیشینه و مبانی نظری پژوهش

ژ۱ و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی به ارزیابی یک استراتژی جدید برای توسعه روستایی به‌منظور بررسی خطمشی‌های طرح «ساختن یک حومه جدید شهری» که در راستای طرح رشد اقتصادی ملی چین، به پیشنهاد سه سناریو (رشد تاریخی، توسعه فشرده و توسعه گسترده) پرداختند و نتایج نشان داد که از دست دادن زمین‌های کشاورزی اجتناب‌ناپذیر بود، ولی تفاوت چشمگیری بین سه سناریو وجود دارد. سناریوی توسعه گسترده، بیشترین افزایش در زمین‌های مسکونی شهری و روستایی، بیشترین میزان تکه‌تکه شدن چشم‌انداز و بیشترین از بین رفتن زمین‌های کشاورزی را داشت. هرچند کاهش زمین‌های زراعی در توسعه فشرده از سناریوی رشد تاریخی بیشتر بود، خزش شهری و روستایی و تکه‌تکه شدن زمین در آن از رشد تاریخی کمتر بود. در نتیجه، سناریو توسعه گسترده برای «ساختن یک حومه جدید شهری» اجرا شده در نواحی این مطالعه توصیه شد.

ژو^۲ و همکاران (۲۰۱۴) در مقاله‌ای در زمینه تحول عملکردی سکونتگاه‌های روستایی با آنالیز تمایزات کاربری اراضی در برش عرضی شهر پکن در چین با ذکر این نکته که تمایزات و پیچیدگی‌ها از شاخصه‌های سکونتگاه‌های روستایی امروزی در چین است، به بررسی تحولات عملکردی این سکونتگاه‌ها پرداخته‌اند. نتایج بررسی نشان داد که تغییر عملکردی زمین‌های روستایی در پاسخ به خزش شهری به سمت کاربری‌های غیر کشاورزی و عملکردهای خدمات شهری بوده است.

واز^۳ و نیجکمپ^۴ (۲۰۱۴) پژوهشی تحت عنوان نیروهای جاذبه‌ای در اثر فضایی خزش شهری در منطقه ونوتو ایتالیا با توجه به تئوری جاذبه فیزیکی پدیده خزش را موردبررسی قرار دادند. در این روش شتاب رشد شهری در محدوده زمانی مشخص و با توجه به نزدیکی فضایی و جاذبه شهر اصلی مدنظر بود که نتایج حاصله حاکی از رخ دادن پدیده خزش در این ناحیه با توجه به رشد جمعیت شهری طی دوره‌های شش‌ساله بوده است.

کیفله^۵ (۲۰۱۶) در پژوهشی دریافت حس تعلق مکانی بر توانمندی روانی افراد تأثیرگذار است؛ زیرا خانوارهای روستایی زمانی که محیط فشار زیادی بر معاش آنان وارد و خطری آنان را تهدید می‌کند، به دلیل حس تعلق مکانی تلاش خواهند کرد توانمندی خود را در این زمینه افزایش دهند. یاسوری و همکاران (۲۰۱۶) در مقاله‌ای با عنوان «عدالت فضایی بهره‌مندی از امکانات و خدمات در سکونتگاه‌های روستایی دهستان‌های استان گیلان» به این نتیجه رسیدند که دهستان‌های سراوان، کلیشم و گل سفید بیشترین میزان دسترسی و دهستان‌های کوهستانی تالش، شوئیل و اشکورعلیا محروم‌ترین دهستان‌ها از نظر دسترسی به امکانات و خدمات روستایی بوده‌اند؛ بر اساس شاخص‌های موردبررسی، فاصله‌ی بین دهستان‌های محروم و برخوردار به‌طور تقریبی بین ۲ تا ۱۰ برابر در نوسان بوده است. این وضعیت نشان‌دهنده نابرابری شدید فضایی در برخورداری از امکانات و خدمات در سطح دهستان‌های استان گیلان است.

آناند^۶ و شارما^۷ (۲۰۲۱) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی زیرساخت‌های ناکافی شهری و ادراک دل‌بستگی به مکان در میان ساکنان مجتمع‌های محصور در منطقه فریدآباد بزرگ، هند» به این نتیجه رسیدند که کمبود دسترسی به زیرساخت‌های شهری در منطقه مورد مطالعه باعث نارضایتی مردم نسبت به زیرساخت‌های شهری پایه می‌شود، اما تأثیر منفی بر توسعه دل‌بستگی به مکان ندارد، مگر در مورد «دسترسی به جاده‌ها».

دولتی و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله «تحلیل سطح برخورداری سکونتگاه‌های روستایی از خدمات در چارچوب عدالت توزیعی (مورد مطالعه: روستاهای بخش تنکمان)» به این نتیجه رسیدند که؛ بیشتر روستاها دارای خدمات اولیه هستند؛ اما در ارتباط با خدمات پیشرفته و جدید (که با تحولات رخ داده در روستاها به‌ویژه فشرده‌گی زمان و مکان مورد تقاضای روستاییان شده است) با چالش روبه‌رو هستند؛ مبتنی بر نوع

¹ Zhi

² Zhou

³ Waz

⁴ Nijkamp

⁵ Kifle

⁶ Anand

⁷ Sharma

خدمات بررسی شده، روستاهای بختیار، نوکند، محمدآباد خالصه، کریم‌آباد، قاسم‌آباد و دنگیزک برخوردارتر از بقیه روستاها هستند. بر اساس پراکندگی واحدهای خدماتی، الگوی حاکم (از بعد فضایی) خوشه‌ای است که زمینه‌ساز عدالت توزیعی در سطح فضای تنکمان نشده است. توکلی نغمه و همکاران (۲۰۲۱) در مقاله‌ای با عنوان «بررسی وضعیت برخورداری مناطق سکونت‌گاهی از خدمات و امکانات با رویکرد آمایشی (مطالعه موردی بخش سلفچگان استان قم)» به این نتیجه رسیدند که از حیث برخورداری از خدمات و تسهیلات با عنایت به نتایج سطح‌بندی سکونتگاه‌ها، پنج سکونتگاه جنداب، طایقان، راهجرد، قلعه چم و تاج خاتون به‌عنوان توسعه‌یافته‌ترین سکونتگاه‌های بخش سلفچگان از حیث برخورداری محسوب شده و در مقابل پنج سکونتگاه طرلاب، فتح‌آباد، نیچه، قره‌سو و دولت‌آباد به‌عنوان سکونتگاه‌های محروم از این حیث شناخته شده‌اند.

جمعه‌پور و فرج‌پور (۲۰۲۲) در مقاله خود با عنوان «رابطه بین سطح برخورداری از خدمات رفاهی و کیفیت زندگی در روستاهای پیرامون شهر زنجان (مورد مطالعه: دهستان زنجان رود بالا)» به این نتیجه رسیدند که بین برخورداری از امکانات رفاهی و کیفیت زندگی اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی رابطه آماری مثبت معنادار و بین امکانات رفاهی و کیفیت زندگی در روستاهای مورد مطالعه با متغیر فاصله از شهر رابطه منفی و معنادار وجود دارد روستاهای نزدیک‌تر به شهر در سطح پایین‌تری از رفاه اجتماعی بودند و برعکس هرچه از پیرامون شهر دورتر می‌شدند، از امکانات بالاتری برخوردار بودند.

وسترهولت^۱ و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی با عنوان «بررسی حس تعلق به مکان در ارتباط با امکانات شهری - شواهدی از لیسبون» به این نتیجه رسیدند که مواجهه با امکانات شهری روزمره مانند فروشگاه‌های مواد غذایی، با «هویت مکانی» رابطه منفی دارد، درحالی‌که مکان‌های مرتبط با تفریح با «دل‌بستگی به مکان» رابطه منفی دارند. هر دو یافته حاکی از آن‌اند که ریتم زمانی مواجهه با ویژگی‌های خاص شهری، عاملی مهم در شکل‌گیری حس مکان است. از نظر روش‌شناسی، مطالعه ما نشان می‌دهد که مقیاس‌ها میان مفاهیم مختلف مکان و ردپای فضایی آن‌ها تفاوت دارند - که این نکته برای مطالعات آینده اهمیت زیادی دارد.

حسینی میانرودی (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان «رویکرد ادراک حسی محیط و میزان اثر‌گذاری آن در ایجاد حس تعلق، حس مکان و دل‌بستگی مکانی» و به این نتیجه رسیدند که آشنایی یک شهروند با محل سکونت خود در پروسه تجربه و آموزش ایجاد می‌شود و تفاوت حس مکان در افراد در شهرها و بافت‌های مختلف حاصل تجربیات متفاوت از فعالیت‌ها و فضاهاست.

تسین^۲ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان «کیفیت زندگی و دل‌بستگی به سکونتگاه‌های روستایی: پایه‌ای برای بازآفرینی و پایداری اجتماعی-اقتصادی» به بررسی ادراکات ساکنان جوان درباره کیفیت زندگی، میزان دل‌بستگی به محل زندگی روستایی خود و رابطه میان این دو متغیر پرداختند. این مطالعه در میان ۲۹۹ شرکت‌کننده در مناطق روستایی صربستان و کرواسی انجام شد. نتایج دو عامل کیفیت زندگی را شناسایی کرد: (۱) رضایت از کیفیت زیرساخت‌ها و (۲) رضایت از فرهنگ و آموزش. همچنین، سه عامل دل‌بستگی به مکان استخراج شد که در میان آن‌ها، «هویت مکانی» قوی‌ترین عامل بود. علاوه بر این، تأثیر کیفیت زندگی و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی اجتماعی بر دل‌بستگی به مکان تأیید شد.

مواد و روش پژوهش

این پژوهش بنا به ماهیت موضوع و اهدافی که برای آن پیش‌بینی شده، از نظر هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش اجرای پژوهش، توصیفی - تحلیلی می‌باشد. داده‌های پژوهش به‌صورت کتابخانه‌ای و میدانی گردآوری شده است. جامعه آماری پژوهش حاضر را ساکنان روستای ام‌الطیمیر تشکیل می‌دهند که طبق سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵، تعداد آن‌ها برابر با ۵۰۰۴ نفر بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران، ۳۵۶ نفر محاسبه گردید. داده‌های این پژوهش از طریق پرسشنامه‌ای با مقیاس طیف لیکرت که شامل ۱۰ بخش اصلی خدمات و امکانات شهری است گردآوری و نمونه آماری به‌صورت تصادفی انتخاب شده‌اند. به‌منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از تکنیک‌های تصمیم‌گیری چند معیاره مارکوس استفاده شده است. برای تحلیل هر گویه و هر بخش، میانگین نمرات محاسبه شده است تا میزان تأثیر آن بر حس تعلق مکانی مشخص شود، از انحراف معیار برای نشان دادن میزان پراکندگی پاسخ‌ها حول میانگین محاسبه شده است. علاوه بر این، برای مقایسه میانگین‌های بخش‌های مختلف و رتبه‌بندی آن‌ها، از آزمون تحلیل واریانس یک‌طرفه (One-way ANOVA) استفاده شده است. این آزمون به ما امکان می‌دهد تا تفاوت معنادار بین میانگین‌های بخش‌های مختلف را بررسی کنیم. برای

^۱ Westerholt

^۲ Tešin

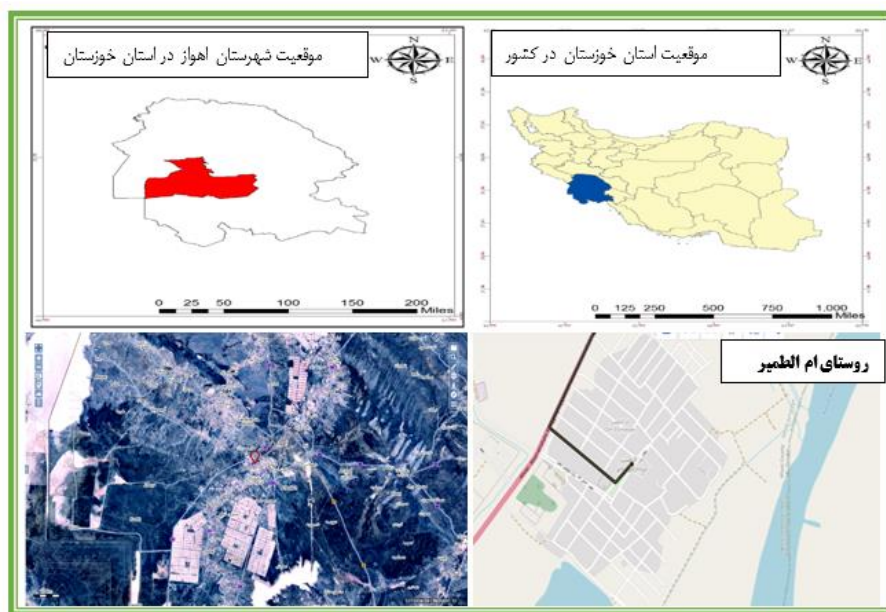
بررسی همبستگی بین متغیرها، از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شده است. درنهایت، برای اطمینان از پایایی پرسشنامه، ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده است. این ضریب برای کل پرسشنامه ۰٫۹۲، به دست آمده که نشان دهنده پایایی بالای ابزار اندازه‌گیری است.

جدول ۱- شاخص‌های پژوهش

منبع	شاخص‌های حس تعلق به مکان
(Westerholt et al., 2022)	هویت مکانی
(حسنی میانرودی، ۱۴۰۲)	دل‌بستگی عاطفی
(Anand & Sharma, 2021)	وابستگی عملکردی
(Anand & Sharma, 2021)	تعاملات اجتماعی
(Tešin et al., 2024)	رضایتمندی سکونت
(Westerholt et al., 2022)	حس امنیت
(حسنی میانرودی، ۱۴۰۲)	خاطره‌انگیزی
(دولتی و همکاران، ۱۴۰۰)	مشارکت اجتماعی
(Tešin et al., 2024)	زیبایی‌شناختی
(Anand & Sharma, 2021)	تداوم و پایداری

محدوده مورد مطالعه

ام‌الطیمیر، روستایی عرب نشین و با طایفه‌های مختلفی از جمله سادات حسینی (بین سید نعمه) و سادات حسنی (السادة الشرفاء) و عشایری همچون بنی ساله، بنی اسد، دشت بزرگ و کردونی و همچنین بسیاری از خانواده‌های جدیدالورود در آن سکونت دارند که از توابع بخش مرکزی شهرستان اهواز در استان خوزستان ایران است. در حقیقت نام و املائی درست این روستا ام‌الطیمیر به معنی صاحب خرما زیاد می‌باشد. این روستا در دهستان اسماعیلیه قرار دارد. این روستا در نزدیکی مرکز استان خوزستان می‌باشد.

شکل ۱- موقعیت جغرافیایی محدوده مورد مطالعه

(ترسیم: نگارندگان، ۱۴۰۴)

بحث و ارائه یافته‌ها

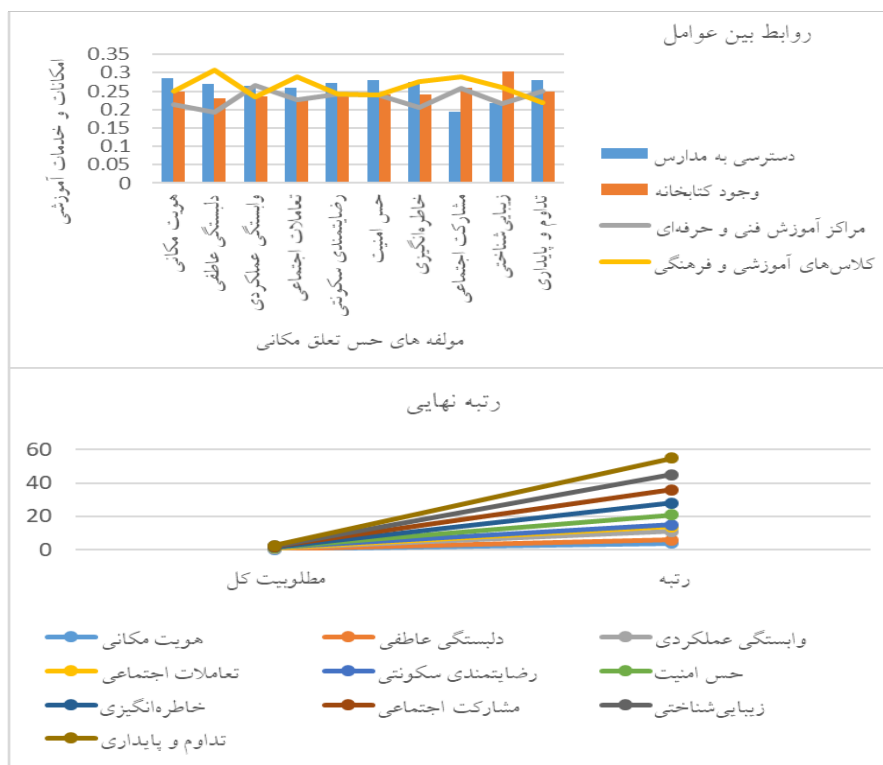
در بررسی تأثیر خدمات آموزشی بر هویت مکانی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان روستای ام‌الطیمیر، استفاده از مدل مارکوس می‌تواند چارچوب تحلیلی قدرتمندی را فراهم آورد. این مدل که بر اساس رویکرد محرک-پاسخ-پیامد عمل می‌کند، امکان رتبه‌بندی و ارزیابی دقیق‌تر این تأثیرات را میسر می‌سازد. در این چارچوب، خدمات آموزشی به عنوان «محرک» در نظر گرفته می‌شوند. این خدمات می‌توانند شامل مواردی

چون دسترسی به مدارس، وجود کتابخانه، مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای و کلاس‌های آموزشی و فرهنگی باشند. پاسخ ساکنان به این محرک‌ها می‌تواند در قالب ادراکات، نگرش‌ها و رفتارهای آن‌ها نسبت به این خدمات و محیط زندگی‌شان بروز یابد. «پیامد» این فرآیند، تغییرات در هویت مکانی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان خواهد بود.

با استفاده از مدل مارکوس، می‌توان این روابط را به‌صورت کمی و کیفی ارزیابی کرد. برای مثال، می‌توان میزان رضایت از خدمات آموزشی (محرک) را با تغییرات در احساس غرور نسبت به روستا (پاسخ) و نهایتاً تقویت هویت مکانی (پیامد) مرتبط ساخت. این رویکرد امکان رتبه‌بندی اهمیت انواع مختلف خدمات آموزشی در شکل‌گیری حس تعلق مکانی را فراهم می‌آورد. علاوه بر این، مدل مارکوس اجازه می‌دهد تا تأثیرات متقابل و پیچیده بین عوامل مختلف را در نظر بگیریم. برای مثال، چگونه بهبود خدمات آموزشی می‌تواند بر احساس امنیت تأثیر گذاشته و این به‌نوبه خود دل‌بستگی عاطفی به مکان را تقویت کند. هدف از این بخش، استفاده از مدل مارکوس برای رتبه‌بندی و اولویت‌بندی جنبه‌های مختلف خدمات آموزشی بر اساس میزان تأثیرگذاری آن‌ها بر هویت مکانی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان ام‌الطمیر است.

جدول ۲- نتایج نهایی مدل مارکوس

رتبه	مطلوبیت کل	کلاس‌های آموزشی و فرهنگی	مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای	وجود کتابخانه	دسترسی به مدارس	حس تعلق مکانی
۴	۰,۲۶۳	۰,۲۵۰	۰,۲۱۴	۰,۲۵۰	۰,۲۸۶	هویت مکانی
۲	۰,۲۷۵	۰,۳۰۸	۰,۱۹۲	۰,۲۳۱	۰,۲۶۹	دل‌بستگی عاطفی
۶	۰,۲۵۸	۰,۲۳۵	۰,۲۶۵	۰,۲۳۵	۰,۲۶۵	وابستگی عملکردی
۳	۰,۲۷۱	۰,۲۹۰	۰,۲۲۶	۰,۲۲۶	۰,۲۵۸	تعاملات اجتماعی
۱	۰,۲۸۲	۰,۲۴۲	۰,۲۴۲	۰,۲۴۲	۰,۲۷۳	رضایتمندی سکونتی
۵	۰,۲۶۰	۰,۲۴۰	۰,۲۴۰	۰,۲۴۰	۰,۲۸۰	حس امنیت
۷	۰,۲۵۰	۰,۲۷۶	۰,۲۰۷	۰,۲۴۱	۰,۲۷۶	خاطره‌انگیزی
۷	۰,۲۵۰	۰,۲۹۰	۰,۲۵۸	۰,۲۵۸	۰,۱۹۴	مشارکت اجتماعی
۷	۰,۲۵۰	۰,۲۶۱	۰,۲۱۷	۰,۳۰۴	۰,۲۱۷	زیبایی‌شناختی
۷	۰,۲۵۰	۰,۲۱۹	۰,۲۵۰	۰,۲۵۰	۰,۲۸۱	تداوم و پایداری

شکل ۲- نتایج رتبه‌بندی نهایی مدل مارکوس در سنجش شاخص‌های آموزشی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

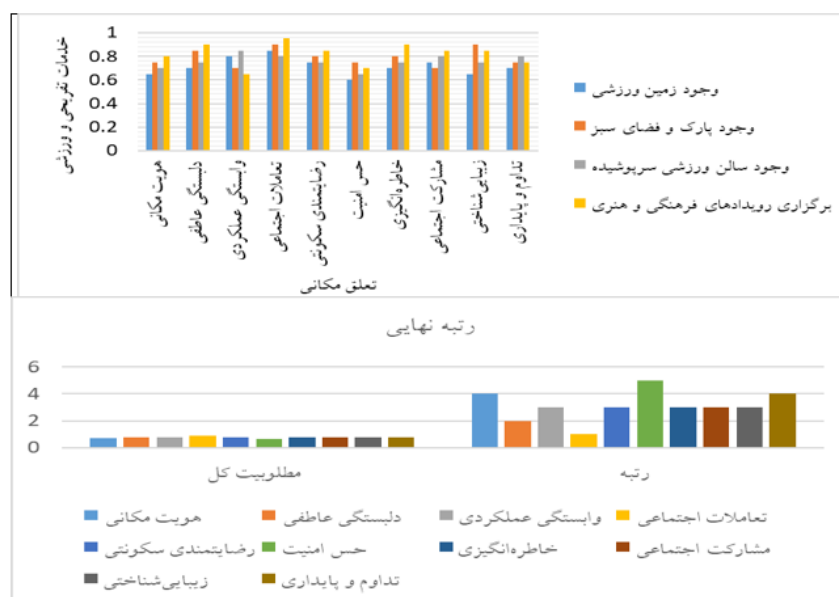
بر اساس جدول و شکل مذکور رضایتمندی سکونتی با مطلوبیت کل ۰,۲۸۲ در رتبه اول قرار گرفته است. این نشان می‌دهد که خدمات آموزشی بیشترین تأثیر را بر رضایت ساکنان از محل زندگی‌شان دارند. دل‌بستگی عاطفی با مطلوبیت ۰,۲۷۵ در رتبه دوم قرار دارد که نشان‌دهنده اهمیت خدمات آموزشی در ایجاد پیوندهای احساسی با مکان است. تعاملات اجتماعی با مطلوبیت ۰,۲۷۱ در رتبه سوم است که اهمیت این خدمات را در ایجاد فرصت‌های ارتباطی بین ساکنان نشان می‌دهد. هویت مکانی با مطلوبیت ۰,۲۶۳ در رتبه چهارم قرار گرفته است که نشان می‌دهد خدمات آموزشی نقش مهمی در شکل‌گیری هویت محلی دارند. وابستگی عملکردی با مطلوبیت ۰,۲۵۸ در رتبه پنجم است.

نقش امکانات تفریحی و ورزشی در تقویت تعاملات اجتماعی و خاطره‌انگیزی محیط ام‌الطمبر

امکانات تفریحی و ورزشی نقش مهمی در شکل‌گیری و تقویت حس تعلق مکانی در جوامع روستایی دارند. در روستای ام‌الطمبر، به‌عنوان یکی از سکونتگاه‌های پیراشهری اهواز، بررسی تأثیر این امکانات بر تعاملات اجتماعی و خاطره‌انگیزی محیط از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. نتایج بررسی با استفاده از مدل مارکوس، می‌تواند به درک بهتر نقش امکانات تفریحی و ورزشی در تقویت حس تعلق مکانی در روستای ام‌الطمبر کمک کند و راهکارهایی برای بهبود و توسعه هدفمند این امکانات باهدف افزایش تعاملات اجتماعی و خاطره‌انگیزی محیط ارائه دهد.

جدول ۳- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات تفریحی و ورزشی و حس تعلق مکانی

رتبه	مطلوبیت کل	حس تعلق مکانی	وجود زمین ورزشی	وجود پارک و فضای سبز	وجود سالن ورزشی سرپوشیده	برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنری
۴	۰,۷۲۵	هویت مکانی	۰,۶۵	۰,۷۵	۰,۷۰	۰,۸۰
۲	۰,۸۰۰	دل‌بستگی عاطفی	۰,۷۰	۰,۸۵	۰,۷۵	۰,۹۰
۳	۰,۷۵۰	وابستگی عملکردی	۰,۸۰	۰,۷۰	۰,۸۵	۰,۶۵
۱	۰,۸۷۵	تعاملات اجتماعی	۰,۸۵	۰,۹۰	۰,۸۰	۰,۹۵
۳	۰,۷۸۸	رضایتمندی سکونتی	۰,۷۵	۰,۸۰	۰,۷۵	۰,۸۵
۵	۰,۶۷۵	حس امنیت	۰,۶۰	۰,۷۵	۰,۶۵	۰,۷۰
۳	۰,۷۸۸	خاطره‌انگیزی	۰,۷۰	۰,۸۰	۰,۷۵	۰,۹۰
۳	۰,۷۷۵	مشارکت اجتماعی	۰,۷۵	۰,۷۰	۰,۸۰	۰,۸۵
۳	۰,۷۸۸	زیبایی‌شناختی	۰,۶۵	۰,۹۰	۰,۷۵	۰,۸۵
۴	۰,۷۵۰	تداوم و پایداری	۰,۷۰	۰,۷۵	۰,۸۰	۰,۷۵

شکل ۳- نتایج رتبه‌بندی نهایی مدل مارکوس در سنجش شاخص‌های آموزشی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

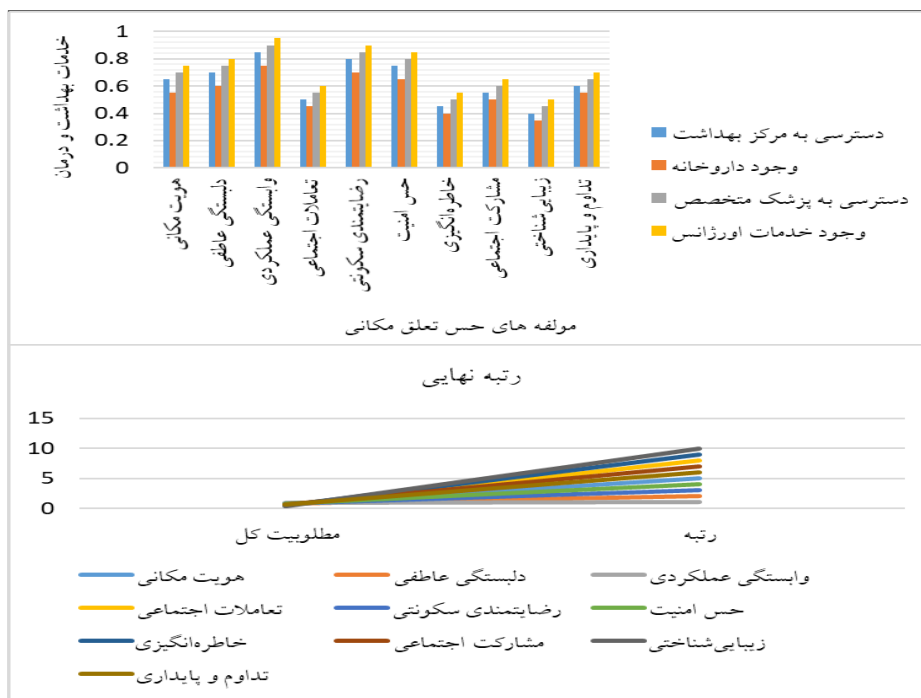
بر اساس شکل و جدول بالا تعاملات اجتماعی با مطلوبیت کل ۰,۸۷۵ در رتبه اول قرار گرفته است. این نشان می‌دهد که امکانات و خدمات ورزشی و فرهنگی بیشترین تأثیر را بر افزایش تعاملات اجتماعی در روستای ام‌الطمیر دارند. دل‌بستگی عاطفی با مطلوبیت ۰,۸۰ در رتبه دوم قرار دارد که نشان‌دهنده اهمیت این امکانات در ایجاد پیوندهای احساسی با مکان است. رضایتمندی سکونت، خاطره‌انگیزی و زیبایی‌شناختی هر سه با مطلوبیت ۰,۷۸۸ در رتبه سوم قرار گرفته‌اند. این نشان می‌دهد که این امکانات تأثیر مثبتی بر رضایت ساکنان، ایجاد خاطرات مشترک و زیبایی محیط دارند. وابستگی عملکردی و مشارکت اجتماعی با مطلوبیت ۰,۷۵۰ و ۰,۷۷۵ به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

نقش امکانات بهداشت و درمان در تقویت تعاملات اجتماعی و خاطره‌انگیزی محیط ام‌الطمیر

امکانات بهداشتی و درمانی در روستای ام‌الطمیر، به‌عنوان یکی از سکونتگاه‌های پیراشهری اهواز، نقش حیاتی در تقویت تعاملات اجتماعی و خاطره‌انگیزی محیط ایفا می‌کنند. این نقش به‌ویژه با توجه به مخاطرات خاص مناطق روستایی و نیاز مبرم به مراکز درمانی در این نواحی، اهمیت دوچندان می‌یابد. مخاطرات روستایی و نیاز به مراکز درمانی: روستای ام‌الطمیر، همچون بسیاری از مناطق روستایی، با مخاطرات متعددی روبروست که ضرورت وجود مراکز درمانی را برجسته می‌سازد.

جدول ۴- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت عوامل بهداشت و درمان و حس تعلق مکانی

رتبه	مطلوبیت کل	وجود خدمات اورژانس	دسترسی به پزشک متخصص	وجود داروخانه	دسترسی به مرکز بهداشت	حس تعلق مکانی
۵	۰,۶۶۳	۰,۷۵	۰,۷۰	۰,۵۵	۰,۶۵	هویت مکانی
۲	۰,۷۱۳	۰,۸۰	۰,۷۵	۰,۶۰	۰,۷۰	دل‌بستگی عاطفی
۱	۰,۸۶۳	۰,۹۵	۰,۹۰	۰,۷۵	۰,۸۵	وابستگی عملکردی
۸	۰,۵۲۵	۰,۶۰	۰,۵۵	۰,۳۵	۰,۵۰	تعاملات اجتماعی
۳	۰,۸۱۳	۰,۹۰	۰,۸۵	۰,۷۰	۰,۸۰	رضایتمندی سکونت
۴	۰,۷۶۳	۰,۸۵	۰,۸۰	۰,۶۵	۰,۷۵	حس امنیت
۹	۰,۴۷۵	۰,۵۵	۰,۵۰	۰,۳۰	۰,۴۵	خاطره‌انگیزی
۷	۰,۵۷۵	۰,۶۵	۰,۶۰	۰,۵۰	۰,۵۵	مشارکت اجتماعی
۱۰	۰,۴۲۵	۰,۵۰	۰,۴۵	۰,۳۵	۰,۴۰	زیبایی‌شناختی
۶	۰,۶۲۵	۰,۷۰	۰,۶۵	۰,۵۵	۰,۶۰	تداوم و پایداری

شکل ۴- نتایج نهایی مدل مارکوس در سنجش شاخص‌های بهداشت و درمان

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

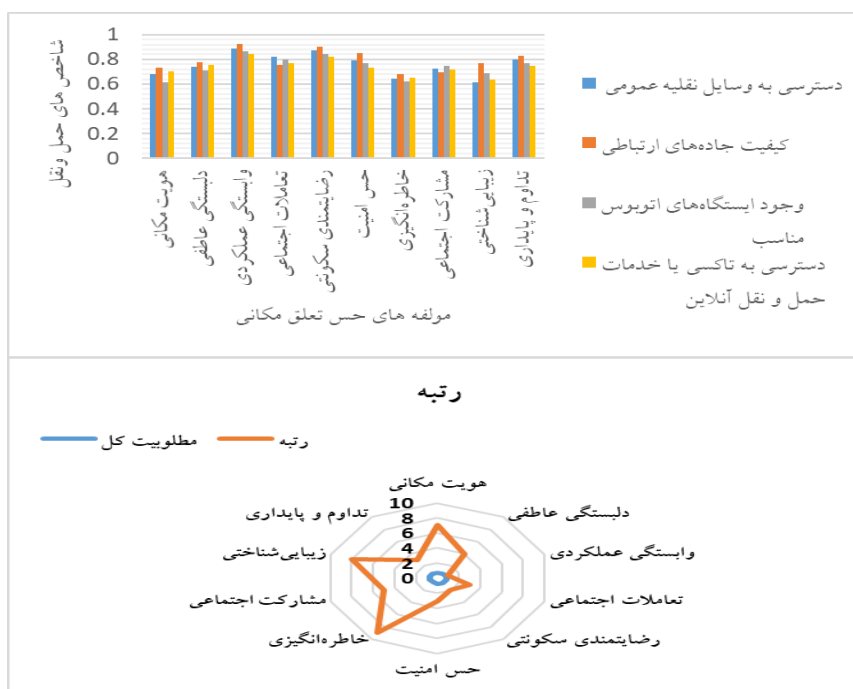
نتایج کلیدی عبارت‌اند از: وابستگی عملکردی: با بالاترین مطلوبیت (۰,۸۶۳)، نشان می‌دهد که امکانات بهداشتی و درمانی بیشترین تأثیر را بر رفع نیازهای اساسی ساکنان دارند. دل‌بستگی عاطفی: در رتبه دوم (۰,۷۱۳)، بیانگر نقش مهم این امکانات در ایجاد پیوندهای احساسی با مکان است. رضایتمندی سکونت: با مطلوبیت ۰,۸۱۳، در رتبه سوم، نشان‌دهنده تأثیر مثبت این امکانات بر رضایت کلی ساکنان از محل زندگی‌شان است. حس امنیت: با مطلوبیت ۰,۷۶۳، در رتبه چهارم، نشان می‌دهد که وجود امکانات بهداشتی و درمانی به افزایش احساس امنیت ساکنان کمک می‌کند. تأثیر کمتر بر جنبه‌های زیبایی‌شناختی و خاطره‌انگیزی: این دو عامل با مطلوبیت ۰,۴۲۵ و ۰,۴۷۵، کمترین تأثیر را از امکانات بهداشتی و درمانی می‌پذیرند. اهمیت خدمات اورژانس: در میان امکانات بهداشتی و درمانی، وجود خدمات اورژانس بیشترین تأثیر را بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارد.

ارتباط خدمات حمل‌ونقل با وابستگی عملکردی و رضایتمندی سکونتی در ام‌الطمبر

خدمات حمل‌ونقل نقش حیاتی در شکل‌گیری و تقویت حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری دارند. در روستای ام‌الطمبر، به‌عنوان یکی از سکونتگاه‌های پیرامون شهر اهواز، بررسی ارتباط این خدمات با وابستگی عملکردی و رضایتمندی سکونتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. در این بخش از مطالعه، به بررسی تأثیر خدمات حمل‌ونقل بر حس تعلق مکانی در روستای ام‌الطمبر پرداخته‌ایم. با استفاده از مدل مارکوس، چهار شاخص کلیدی خدمات حمل‌ونقل را در ارتباط با ده مؤلفه اصلی حس تعلق مکانی مورد ارزیابی قرار داده‌ایم.

جدول ۵- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت شاخص‌های حمل‌ونقل و حس تعلق مکانی

حس تعلق مکانی	دسترسی به وسایل نقلیه عمومی	کیفیت جاده‌های ارتباطی	وجود ایستگاه‌های اتوبوس مناسب	دسترسی به تاکسی یا خدمات حمل‌ونقل آنلاین	مطلوبیت کل	رتبه
هویت مکانی	۰,۶۸۲	۰,۷۳۵	۰,۶۱۸	۰,۷۰۱	۰,۶۸۴	۷
دل‌بستگی عاطفی	۰,۷۴۳	۰,۷۷۹	۰,۷۱۲	۰,۷۵۶	۰,۷۴۸	۴
وابستگی عملکردی	۰,۸۹۱	۰,۹۲۳	۰,۸۶۷	۰,۸۴۵	۰,۸۸۲	۱
تعاملات اجتماعی	۰,۸۲۳	۰,۷۵۶	۰,۷۹۸	۰,۷۷۲	۰,۷۸۷	۳
رضایتمندی سکونتی	۰,۸۷۲	۰,۹۰۱	۰,۸۴۳	۰,۸۱۹	۰,۸۵۹	۲
حس امنیت	۰,۷۹۱	۰,۸۴۷	۰,۷۶۸	۰,۷۳۴	۰,۷۸۵	۳
خاطره‌انگیزی	۰,۶۴۳	۰,۶۷۸	۰,۶۳۱	۰,۶۵۲	۰,۶۴۹	۹
مشارکت اجتماعی	۰,۷۲۳	۰,۶۹۷	۰,۷۴۵	۰,۷۱۹	۰,۷۲۱	۵
زیبایی‌شناختی	۰,۶۱۲	۰,۷۶۸	۰,۶۸۹	۰,۶۳۴	۰,۶۷۶	۸
تداوم و پایداری	۰,۷۹۸	۰,۸۲۵	۰,۷۷۳	۰,۷۴۶	۰,۷۸۶	۳

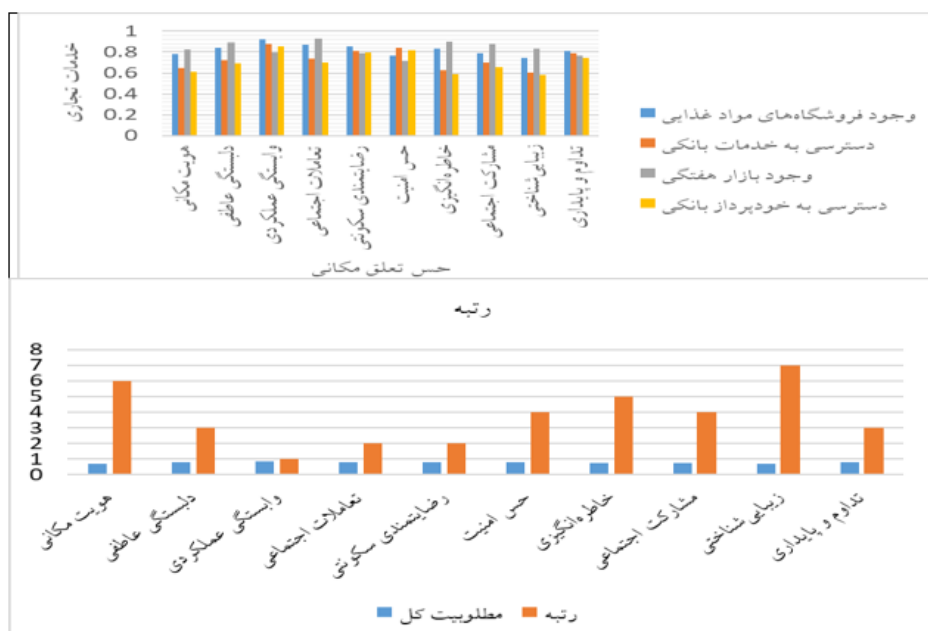
بر اساس این تحلیل وابستگی عملکردی با مطلوبیت کل ۰,۸۸۲، همچنان در رتبه اول قرار دارد. این تأکید می‌کند که خدمات حمل‌ونقل نقش حیاتی در توانایی ساکنان برای انجام فعالیت‌های روزمره دارند. رضایتمندی سکونتی با مطلوبیت ۰,۸۵۹ در رتبه دوم قرار گرفته است که نشان می‌دهد کیفیت خدمات حمل‌ونقل تأثیر قابل‌توجهی بر رضایت کلی ساکنان از زندگی در روستا دارد. تعاملات اجتماعی، حس امنیت و تداوم و پایداری با مطلوبیت‌های نزدیک به هم (۰,۷۸۷، ۰,۷۸۵ و ۰,۷۸۶) در رتبه سوم قرار گرفته‌اند. این نشان می‌دهد که خدمات حمل‌ونقل تأثیر مثبتی بر روابط اجتماعی، احساس امنیت و تمایل به ماندگاری در روستا دارند. دل‌بستگی عاطفی با مطلوبیت ۰,۷۴۸ در رتبه چهارم قرار دارد که نشان می‌دهد خدمات حمل‌ونقل در ایجاد پیوندهای عاطفی با مکان نیز مؤثر هستند. مشارکت اجتماعی با مطلوبیت ۰,۷۲۱ در رتبه پنجم قرار گرفته است. هویت مکانی، زیبایی‌شناختی و خاطره‌انگیزی به ترتیب با مطلوبیت‌های ۰,۶۸۴، ۰,۶۷۶ و ۰,۶۴۹ در رتبه‌های پایین‌تر قرار دارند. در میان تحلیل شاخص‌های حمل‌ونقل نیز نشان می‌دهد که کیفیت جاده‌های ارتباطی همچنان بیشترین تأثیر را بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارد. دسترسی به وسایل نقلیه عمومی در رتبه دوم اهمیت قرار دارد. وجود ایستگاه‌های اتوبوس مناسب و دسترسی به تاکسی یا خدمات حمل‌ونقل آنلاین نیز تأثیرگذار هستند، اما نسبت به دو مورد قبلی اهمیت کمتری دارند.

بررسی تأثیر خدمات تجاری و مالی بر حس امنیت و تداوم سکونت در ام‌الطمبر

مدل مارکوس به ما امکان می‌دهد تا تأثیر خدمات تجاری و مالی را بر حس امنیت و تداوم سکونت در روستای ام‌الطمبر به‌صورت کمی و سیستماتیک ارزیابی کنیم. در این تحلیل، ما چهار عامل اصلی را در نظر خواهیم گرفت برای هر یک از این عوامل، ما تأثیر آن‌ها را بر مؤلفه‌های مختلف حس تعلق مکانی، با تمرکز ویژه بر حس امنیت و تداوم سکونت، ارزیابی خواهیم کرد که جدول و شکل این تحلیل را نشان می‌دهد.

جدول ۶- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات مالی و تجاری و حس تعلق مکانی

رتبه	مطلوبیت کل	دسترسی به خودپرداز بانکی	وجود بازار هفتگی	دسترسی به خدمات بانکی	وجود فروشگاه‌های مواد غذایی	حس تعلق مکانی
۶	۰,۷۱۶	۰,۶۱۲	۰,۸۲۳	۰,۶۴۵	۰,۷۸۲	هویت مکانی
۳	۰,۷۸۷	۰,۶۸۹	۰,۸۹۵	۰,۷۲۱	۰,۸۴۳	دل‌بستگی عاطفی
۱	۰,۸۶۲	۰,۸۵۴	۰,۷۹۸	۰,۸۷۶	۰,۹۲۱	وابستگی عملکردی
۲	۰,۸۰۹	۰,۷۰۱	۰,۹۳۲	۰,۷۳۴	۰,۸۶۷	تعاملات اجتماعی
۲	۰,۸۱۴	۰,۷۹۸	۰,۷۸۹	۰,۸۱۲	۰,۸۵۶	رضایتمندی سکونتی
۴	۰,۷۸۵	۰,۸۲۱	۰,۷۱۲	۰,۸۴۳	۰,۷۶۵	حس امنیت
۵	۰,۷۳۶	۰,۵۸۷	۰,۹۰۱	۰,۶۲۳	۰,۸۳۴	خاطره‌انگیزی
۴	۰,۷۵۴	۰,۶۵۴	۰,۸۷۶	۰,۶۹۸	۰,۷۸۹	مشارکت اجتماعی
۷	۰,۶۸۹	۰,۵۷۸	۰,۸۳۲	۰,۶۰۱	۰,۷۴۵	زیبایی‌شناختی
۳	۰,۷۷۷	۰,۷۴۳	۰,۷۶۵	۰,۷۸۷	۰,۸۱۲	تداوم و پایداری

شکل ۶- نتایج نهایی مدل مارکوس در سنجش خدمات تجاری و مالی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

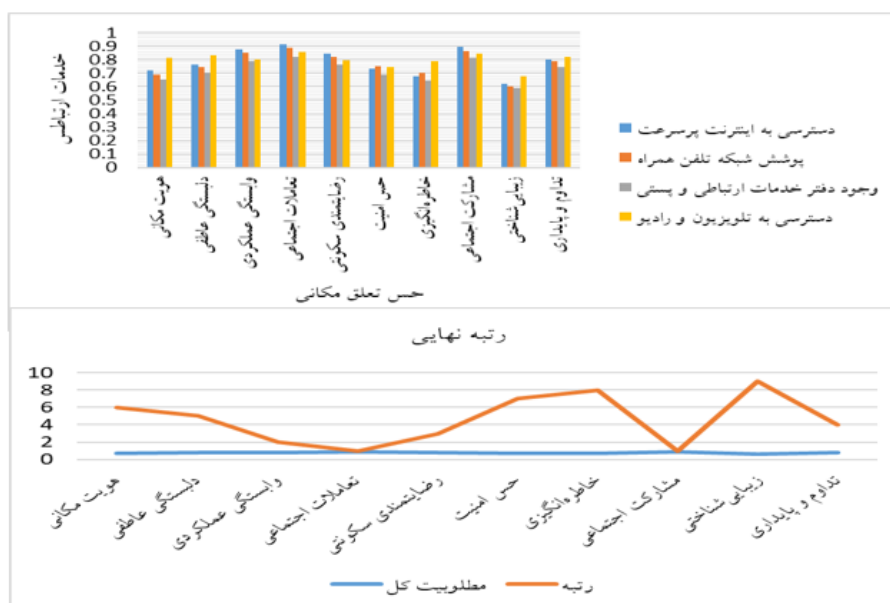
نتایج کلیدی عبارت‌اند از: وابستگی عملکردی: با بالاترین مطلوبیت (۰,۸۶۲)، نشان می‌دهد که خدمات تجاری و مالی نقش حیاتی در رفع نیازهای روزمره ساکنان دارند. تعاملات اجتماعی و رضایتمندی سکونت: هر دو با مطلوبیت بالا (۰,۸۰۹ و ۰,۸۱۴)، بیانگر نقش مهم این خدمات در ایجاد فرصت‌های تعامل اجتماعی و افزایش رضایت از زندگی در روستا هستند. دل‌بستگی عاطفی و تداوم و پایداری: با مطلوبیت‌های ۰,۷۸۷ و ۰,۷۷۷، نشان می‌دهند که این خدمات در ایجاد پیوندهای عاطفی با مکان و تمایل به ماندگاری در روستا مؤثرند. حس امنیت: با مطلوبیت ۰,۷۸۵، تأیید می‌کند که خدمات تجاری و مالی به افزایش احساس امنیت در ساکنان کمک می‌کنند. اهمیت نسبی خدمات: وجود بازار هفتگی و فروشگاه‌های مواد غذایی بیشترین تأثیر را بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارند، درحالی‌که دسترسی به خدمات بانکی و خودپرداز در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند.

نقش خدمات ارتباطی در تقویت مشارکت و تعلق اجتماعی ساکنان ام‌الطمیر

در عصر ارتباطات، خدمات ارتباطی نقش حیاتی در شکل‌گیری و تقویت مشارکت و تعلق اجتماعی در جوامع روستایی ایفا می‌کنند. روستای ام‌الطمیر، به‌عنوان یکی از سکونتگاه‌های پیراشهری اهواز، از این قاعده مستثنا نیست. با استفاده از مدل مارکوس، تأثیر این شاخص‌ها را بر مؤلفه‌های مختلف حس تعلق مکانی، با تمرکز ویژه بر مشارکت و تعلق اجتماعی، ارزیابی خواهیم کرد.

جدول ۷- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات ارتباطی و حس تعلق مکانی

حس تعلق مکانی	دسترسی به اینترنت پرسرعت	پوشش شبکه تلفن همراه	وجود دفتر خدمات ارتباطی و پستی	دسترسی به تلویزیون و رادیو	مطلوبیت کل	رتبه
هویت مکانی	۰,۷۲۱	۰,۶۸۹	۰,۶۵۴	۰,۸۱۲	۰,۷۱۹	۶
دل‌بستگی عاطفی	۰,۷۶۵	۰,۷۴۳	۰,۷۰۱	۰,۸۳۴	۰,۷۶۱	۵
وابستگی عملکردی	۰,۸۷۶	۰,۸۵۴	۰,۷۸۹	۰,۸۰۱	۰,۸۳۰	۲
تعاملات اجتماعی	۰,۹۱۲	۰,۸۸۷	۰,۸۲۳	۰,۸۵۶	۰,۸۷۰	۱
رضایتمندی سکونت	۰,۸۴۳	۰,۸۲۱	۰,۷۶۵	۰,۷۹۸	۰,۸۰۷	۳
حس امنیت	۰,۷۳۲	۰,۷۵۴	۰,۶۸۷	۰,۷۴۵	۰,۷۳۰	۷
خاطره‌انگیزی	۰,۶۷۸	۰,۷۰۱	۰,۶۴۵	۰,۷۸۹	۰,۷۰۳	۸
مشارکت اجتماعی	۰,۸۹۷	۰,۸۶۵	۰,۸۱۲	۰,۸۴۳	۰,۸۵۴	۱
زیبایی‌شناختی	۰,۶۲۳	۰,۶۰۱	۰,۵۸۷	۰,۶۷۸	۰,۶۲۲	۹
تداوم و پایداری	۰,۸۰۱	۰,۷۸۷	۰,۷۴۳	۰,۸۲۳	۰,۷۸۹	۴

شکل ۷- نتایج نهایی مدل مارکوس در سنجش خدمات ارتباطی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

تعاملات اجتماعی و مشارکت اجتماعی با مطلوبیت کل ۰,۸۷۰ و ۰,۸۵۴ در رتبه اول قرار گرفته‌اند. این نشان می‌دهد که خدمات ارتباطی بیشترین تأثیر را بر افزایش تعاملات و مشارکت اجتماعی در روستای ام‌الطمیر دارند.

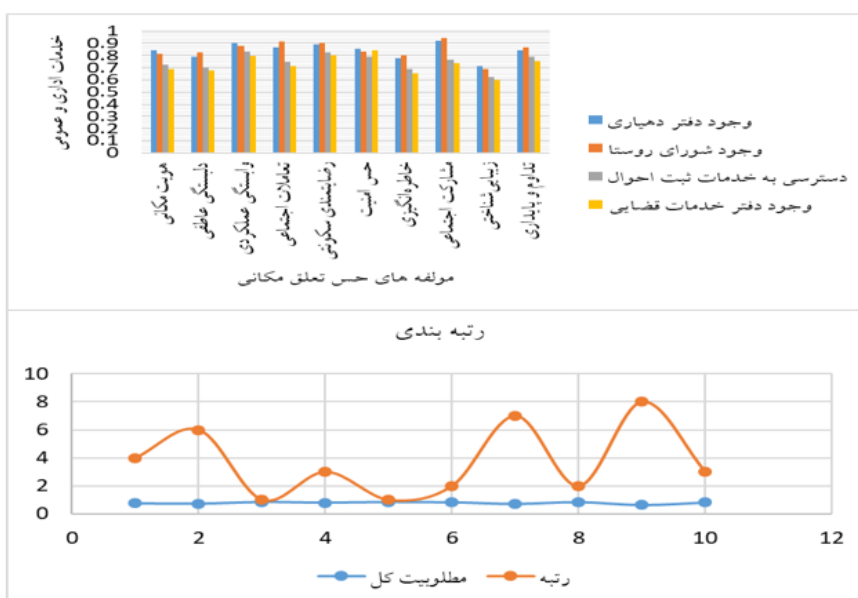
وابستگی عملکردی با مطلوبیت ۰,۸۳۰، در رتبه دوم قرار دارد که نشان‌دهنده اهمیت این خدمات در رفع نیازهای روزمره ساکنان است. رضایتمندی سکونت با مطلوبیت ۰,۸۰۷، در رتبه سوم قرار گرفته است که نشان می‌دهد خدمات ارتباطی نقش مهمی در افزایش رضایت کلی از زندگی در روستا دارند. تداوم و پایداری با مطلوبیت ۰,۷۸۹، در رتبه چهارم قرار دارد که نشان‌دهنده تأثیر مثبت این خدمات بر تمایل به ماندگاری در روستا است. در میان شاخص‌های مورد بررسی دسترسی به اینترنت پرسرعت بیشترین تأثیر را بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارد، به‌ویژه در زمینه تعاملات و مشارکت اجتماعی. پوشش شبکه تلفن همراه در رتبه دوم اهمیت قرار دارد و نقش مهمی در تسهیل ارتباطات و افزایش مشارکت اجتماعی دارد. دسترسی به تلویزیون و رادیو تأثیر قابل توجهی بر هویت مکانی و خاطره‌انگیزی دارد.

تأثیر خدمات اداری و عمومی بر حس تعلق مکانی و رضایتمندی ساکنان ام‌الطمیر

خدمات اداری و عمومی نقش مهمی در شکل‌گیری حس تعلق مکانی و رضایتمندی ساکنان مناطق روستایی ایفا می‌کنند. با استفاده از مدل مارکوس، تأثیر این شاخص‌ها را بر مؤلفه‌های مختلف حس تعلق مکانی و رضایتمندی ارزیابی خواهیم کرد.

جدول ۸- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات عمومی و اداری و حس تعلق مکانی

رتبه	مطلوبیت کل	وجود دفتر خدمات قضایی	دسترسی به خدمات ثبت‌احوال	وجود شورای روستا	وجود دفتر دهیاری	حس تعلق مکانی
۴	۰,۷۶۷	۰,۶۸۹	۰,۷۲۳	۰,۸۱۲	۰,۸۴۵	هویت مکانی
۶	۰,۷۴۸	۰,۶۷۸	۰,۷۰۱	۰,۸۲۳	۰,۷۸۹	دل‌بستگی عاطفی
۱	۰,۸۵۲	۰,۷۹۸	۰,۸۳۴	۰,۸۷۶	۰,۹۰۱	وابستگی عملکردی
۳	۰,۸۰۹	۰,۷۱۲	۰,۷۴۵	۰,۹۱۲	۰,۸۶۷	تعاملات اجتماعی
۱	۰,۸۵۴	۰,۸۰۱	۰,۸۲۳	۰,۹۰۱	۰,۸۸۹	رضایتمندی سکونت
۲	۰,۸۳۱	۰,۸۴۵	۰,۷۸۹	۰,۸۳۴	۰,۸۵۶	حس امنیت
۷	۰,۷۳۱	۰,۶۵۴	۰,۶۸۹	۰,۸۰۱	۰,۷۷۸	خاطره‌انگیزی
۲	۰,۸۴۲	۰,۷۳۴	۰,۷۶۷	۰,۹۴۵	۰,۹۲۳	مشارکت اجتماعی
۸	۰,۶۵۶	۰,۶۰۱	۰,۶۳۳	۰,۶۸۹	۰,۷۱۲	زیبایی‌شناختی
۳	۰,۸۱۴	۰,۷۵۶	۰,۷۸۹	۰,۸۶۷	۰,۸۴۵	تداوم و پایداری

بر اساس این تحلیل وابستگی عملکردی و رضایتمندی سکونت با مطلوبیت کل ۰,۸۵۲ و ۰,۸۵۴، در رتبه اول قرار گرفته‌اند. این نشان می‌دهد که خدمات اداری و عمومی بیشترین تأثیر را بر رفع نیازهای روزمره و افزایش رضایت کلی ساکنان ام‌الطمیر دارند. مشارکت اجتماعی و حس امنیت با مطلوبیت ۰,۸۴۲ و ۰,۸۳۱، در رتبه دوم قرار دارند. این امر نشان‌دهنده نقش مهم این خدمات در افزایش مشارکت مردمی و ایجاد احساس امنیت است. تعاملات اجتماعی و تداوم و پایداری با مطلوبیت ۰,۸۰۹ و ۰,۸۱۴، در رتبه سوم قرار گرفته‌اند که اهمیت

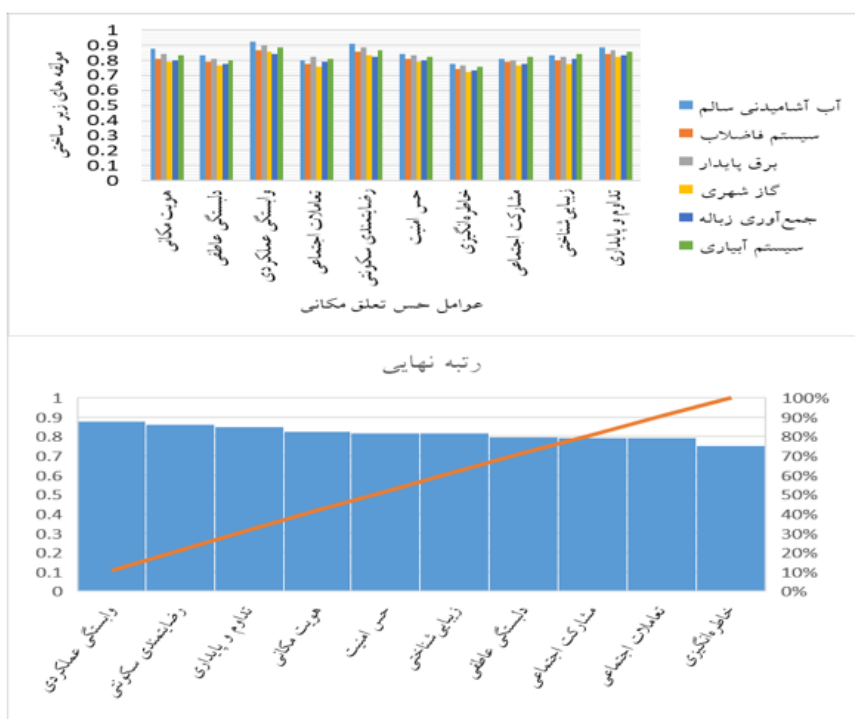
این خدمات در تقویت روابط اجتماعی و تمایل به ماندگاری در روستا را نشان می‌دهد. هویت مکانی با مطلوبیت ۰,۷۶۷ در رتبه چهارم قرار دارد که نشان می‌دهد این خدمات در شکل‌گیری هویت روستایی نیز مؤثرند.

ارزیابی نقش زیرساخت‌های اساسی در شکل‌گیری هویت مکانی و وابستگی عملکردی در ام‌الطمیر

زیرساخت‌های اساسی نقش حیاتی در شکل‌گیری هویت مکانی و وابستگی عملکردی ساکنان مناطق روستایی ایفا می‌کنند. در این بخش، به بررسی تأثیر شش شاخص کلیدی زیرساختی بر هویت مکانی و وابستگی عملکردی در روستای ام‌الطمیر می‌پردازیم.

جدول ۹- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات زیرساخت‌های اساسی و حس تعلق مکانی

رتبه	مطلوبیت کل	سیستم آبیاری	جمع‌آوری زباله	گاز شهری	برق پایدار	سیستم فاضلاب	آب آشامیدنی سالم	حس تعلق مکانی
۲	۰,۸۲۶	۰,۸۳۴	۰,۸۰۱	۰,۷۸۹	۰,۸۴۵	۰,۸۱۲	۰,۸۷۶	هویت مکانی
۴	۰,۷۹۷	۰,۸۰۱	۰,۷۷۸	۰,۷۶۷	۰,۸۱۲	۰,۷۸۹	۰,۸۳۴	دل‌بستگی عاطفی
۱	۰,۸۸۰	۰,۸۸۹	۰,۸۴۵	۰,۸۵۶	۰,۹۰۱	۰,۸۶۷	۰,۹۲۳	وابستگی عملکردی
۵	۰,۷۹۳	۰,۸۱۲	۰,۷۸۹	۰,۷۵۶	۰,۸۲۳	۰,۷۷۸	۰,۸۰۱	تعاملات اجتماعی
۲	۰,۸۶۴	۰,۸۶۷	۰,۸۲۳	۰,۸۳۴	۰,۸۸۹	۰,۸۵۶	۰,۹۱۲	رضایتمندی سکونت
۳	۰,۸۱۷	۰,۸۲۳	۰,۸۰۱	۰,۷۸۹	۰,۸۳۴	۰,۸۱۲	۰,۸۴۵	حس امنیت
۷	۰,۷۵۱	۰,۷۵۶	۰,۷۳۴	۰,۷۲۳	۰,۷۶۷	۰,۷۴۵	۰,۷۷۸	خاطره‌انگیزی
۵	۰,۷۹۵	۰,۸۲۳	۰,۷۷۸	۰,۷۶۷	۰,۸۰۱	۰,۷۸۹	۰,۸۱۲	مشارکت اجتماعی
۳	۰,۸۱۶	۰,۸۴۵	۰,۸۱۲	۰,۷۷۸	۰,۸۲۳	۰,۸۰۱	۰,۸۳۴	زیبایی‌شناختی
۲	۰,۸۵۲	۰,۸۵۶	۰,۸۳۴	۰,۸۲۳	۰,۸۶۷	۰,۸۴۵	۰,۸۸۹	تداوم و پایداری

شکل ۹- نتایج نهایی مدل مارکوس در سنجش خدمات زیرساخت‌های اساسی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

شکل و جدول مذکور نقش زیرساخت‌های اساسی در شکل‌گیری هویت مکانی و وابستگی عملکردی در روستای ام‌الطمیر را بررسی کرده است. نتایج کلیدی عبارت‌اند از: وابستگی عملکردی: با بالاترین مطلوبیت (۰,۸۸۰)، نشان می‌دهد که زیرساخت‌های اساسی نقش حیاتی در رفع نیازهای روزمره و عملکردی ساکنان دارند. هویت مکانی: با مطلوبیت بالا (۰,۸۲۶) در رتبه دوم، بیانگر تأثیر قابل توجه زیرساخت‌ها در شکل‌گیری هویت و حس تعلق به مکان است. رضایتمندی سکونت و تداوم و پایداری: هر دو با مطلوبیت بالا (۰,۸۶۴ و ۰,۸۵۲)، نشان

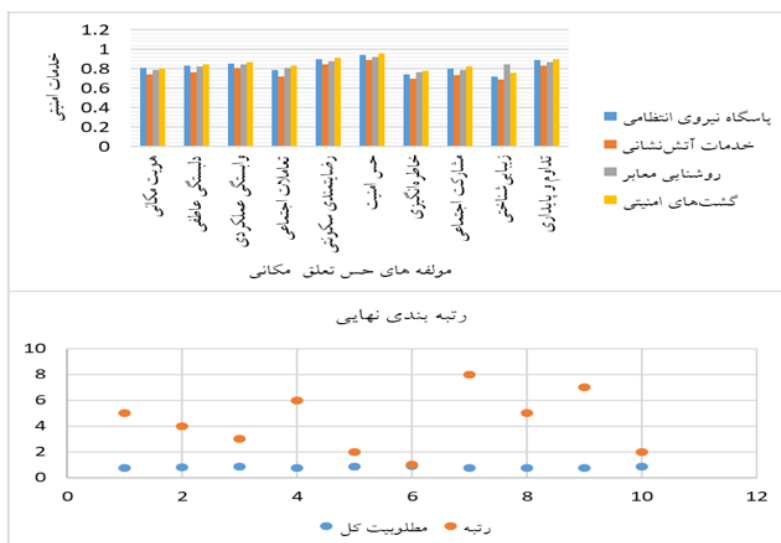
می‌دهند که زیرساخت‌های مناسب به افزایش رضایت از زندگی و تمایل به ماندگاری در روستا کمک می‌کنند. حس امنیت و زیبایی‌شناختی: با مطلوبیت‌های قابل‌توجه (۰,۸۱۷ و ۰,۸۱۶)، نشان‌دهنده نقش زیرساخت‌ها در ایجاد محیطی امن و زیبا هستند.

تأثیر خدمات ایمنی و امنیتی بر حس امنیت و تداوم سکونت در ام‌الطیمیر

خدمات ایمنی و امنیتی نقش حیاتی در ایجاد حس امنیت و تمایل به تداوم سکونت در مناطق روستایی ایفا می‌کنند. در این بخش، به بررسی تأثیر چهار شاخص کلیدی خدمات ایمنی و امنیتی بر حس امنیت و تداوم سکونت در روستای ام‌الطیمیر می‌پردازیم.

جدول ۱۰- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات ایمنی و امنیتی و حس تعلق مکانی

حس تعلق مکانی	پاسگاه نیروی انتظامی	خدمات آتش‌نشانی	روشنایی معابر	گشت‌های امنیتی	مطلوبیت کل	رتبه
هویت مکانی	۰,۸۱۲	۰,۷۴۵	۰,۷۸۹	۰,۸۰۱	۰,۷۸۷	۵
دل‌بستگی عاطفی	۰,۸۳۴	۰,۷۶۷	۰,۸۲۳	۰,۸۴۵	۰,۸۱۷	۴
وابستگی عملکردی	۰,۸۵۶	۰,۸۱۲	۰,۸۴۵	۰,۸۶۷	۰,۸۴۵	۳
تعاملات اجتماعی	۰,۷۸۹	۰,۷۲۳	۰,۸۱۲	۰,۸۳۴	۰,۷۹۰	۶
رضایتمندی سکونت	۰,۹۰۱	۰,۸۴۵	۰,۸۷۸	۰,۹۱۲	۰,۸۸۴	۲
حس امنیت	۰,۹۴۵	۰,۸۸۹	۰,۹۲۳	۰,۹۵۶	۰,۹۲۸	۱
خاطره‌انگیزی	۰,۷۴۵	۰,۷۰۱	۰,۷۶۷	۰,۷۷۸	۰,۷۴۸	۸
مشارکت اجتماعی	۰,۸۰۱	۰,۷۳۴	۰,۷۸۹	۰,۸۲۳	۰,۷۸۷	۵
زیبایی‌شناختی	۰,۷۲۳	۰,۶۸۹	۰,۸۴۵	۰,۷۵۶	۰,۷۵۳	۷
تداوم و پایداری	۰,۸۸۹	۰,۸۳۴	۰,۸۶۷	۰,۹۰۱	۰,۸۷۳	۲

شکل ۱۰- نتایج نهایی مدل مارکوس در سنجش خدمات ایمنی و امنیتی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

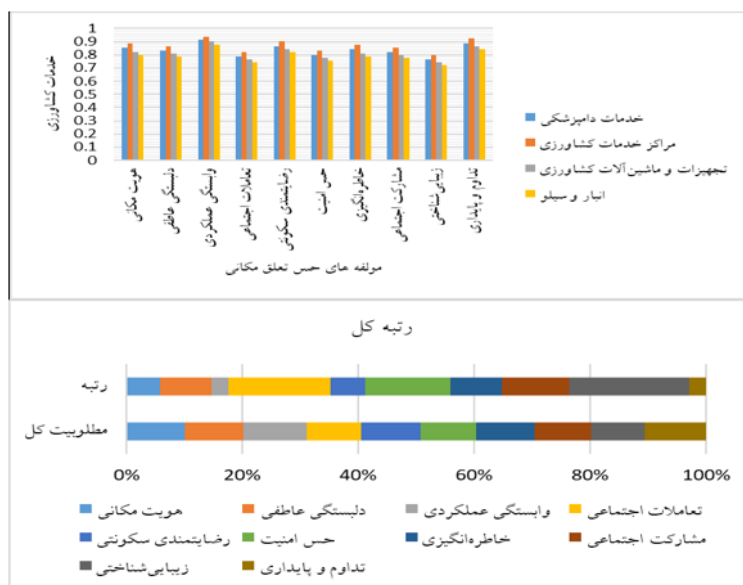
بر اساس این جدول و شکل حس امنیت با مطلوبیت کل ۰,۹۲۸ در رتبه اول قرار گرفته است. این نتیجه کاملاً منطقی است، زیرا خدمات ایمنی و امنیتی مستقیماً بر احساس امنیت ساکنان تأثیر می‌گذارند. رضایتمندی سکونت و تداوم و پایداری با مطلوبیت‌های ۰,۸۸۴ و ۰,۸۷۳ در رتبه دوم قرار گرفته‌اند. این نشان می‌دهد که وجود خدمات ایمنی و امنیتی نقش مهمی در رضایت کلی ساکنان از محل زندگی و تمایل آن‌ها به ادامه سکونت در روستا دارد. وابستگی عملکردی با مطلوبیت ۰,۸۴۵ در رتبه سوم قرار دارد که نشان می‌دهد این خدمات در توانایی ساکنان برای انجام فعالیت‌های روزمره نیز مؤثر هستند. دل‌بستگی عاطفی با مطلوبیت ۰,۸۱۷ در رتبه چهارم قرار گرفته است که نشان‌دهنده تأثیر این خدمات بر ایجاد پیوندهای عاطفی با مکان است. هویت مکانی و مشارکت اجتماعی با مطلوبیت ۰,۷۸۷ در رتبه پنجم قرار دارند.

بررسی نقش خدمات کشاورزی و دامپروری در تقویت هویت روستایی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان ام‌الطمبر

خدمات کشاورزی و دامپروری نقش مهمی در شکل‌گیری هویت روستایی و ایجاد دل‌بستگی عاطفی ساکنان به محل زندگی‌شان دارند. در روستای ام‌الطمبر، به‌عنوان یکی از سکونتگاه‌های پیراشهری اهواز، بررسی تأثیر این خدمات بر هویت روستایی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

جدول ۱۱- نتایج نهایی مدل مارکوس و تعیین مطلوبیت خدمات کشاورزی و حس تعلق مکانی

رتبه	مطلوبیت کل	اتبار و سیلو	تجهیزات و ماشین‌آلات کشاورزی	مراکز خدمات کشاورزی	خدمات دامپروری	حس تعلق مکانی
۲	۰,۸۴۲	۰,۸۰۱	۰,۸۲۳	۰,۸۸۹	۰,۸۵۶	هویت مکانی
۳	۰,۸۲۶	۰,۷۸۹	۰,۸۱۲	۰,۸۶۷	۰,۸۳۴	دل‌بستگی عاطفی
۱	۰,۹۰۶	۰,۸۷۸	۰,۹۰۱	۰,۹۳۴	۰,۹۱۲	وابستگی عملکردی
۶	۰,۷۸۱	۰,۷۴۵	۰,۷۶۷	۰,۸۲۳	۰,۷۸۹	تعاملات اجتماعی
۲	۰,۸۵۹	۰,۸۲۳	۰,۸۴۵	۰,۹۰۱	۰,۸۶۷	رضایتمندی سکونت
۵	۰,۷۹۲	۰,۷۵۶	۰,۷۷۸	۰,۸۳۴	۰,۸۰۱	حس امنیت
۳	۰,۸۳۱	۰,۷۸۹	۰,۸۱۲	۰,۸۷۸	۰,۸۴۵	خاطره‌انگیزی
۴	۰,۸۱۵	۰,۷۷۸	۰,۸۰۱	۰,۸۵۶	۰,۸۲۳	مشارکت اجتماعی
۷	۰,۷۵۹	۰,۷۲۳	۰,۷۴۵	۰,۸۰۱	۰,۷۶۷	زیبایی‌شناختی
۱	۰,۸۸۱	۰,۸۴۵	۰,۸۶۷	۰,۹۲۳	۰,۸۸۹	تداوم و پایداری

شکل ۱۱- نتایج نهایی مدل مارکو در سنجش خدمات کشاورزی

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

بر اساس نتایج مدل مارکوس و تحلیل‌های ارائه‌شده، می‌توان نتیجه‌گیری را در مورد نقش خدمات کشاورزی و دامپروری در تقویت هویت روستایی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان ام‌الطمبر به شرح زیر خلاصه کرد:

هویت روستایی: با مطلوبیت کل ۰,۸۴۲ و رتبه دوم، نشان می‌دهد که خدمات کشاورزی و دامپروری نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری و تقویت هویت روستایی ساکنان ام‌الطمبر دارند. این امر تأکید می‌کند که فعالیت‌های کشاورزی و دامپروری همچنان بخش مهمی از هویت این روستا را تشکیل می‌دهند. دل‌بستگی عاطفی: با مطلوبیت ۰,۸۲۶ و رتبه سوم، بیانگر تأثیر قابل‌توجه این خدمات در ایجاد و تقویت پیوندهای احساسی ساکنان با روستاست. این نشان می‌دهد که فعالیت‌های کشاورزی و دامپروری فراتر از جنبه‌های اقتصادی، ارزش عاطفی نیز برای ساکنان دارند. وابستگی عملکردی: با بالاترین مطلوبیت (۰,۹۰۶)، نشان می‌دهد که این خدمات نقش حیاتی در رفع نیازهای روزمره و معیشتی ساکنان دارند. تداوم و پایداری: با مطلوبیت بالا (۰,۸۸۱) و رتبه اول، نشان‌دهنده اهمیت این خدمات در ایجاد انگیزه برای ماندگاری در روستاست.

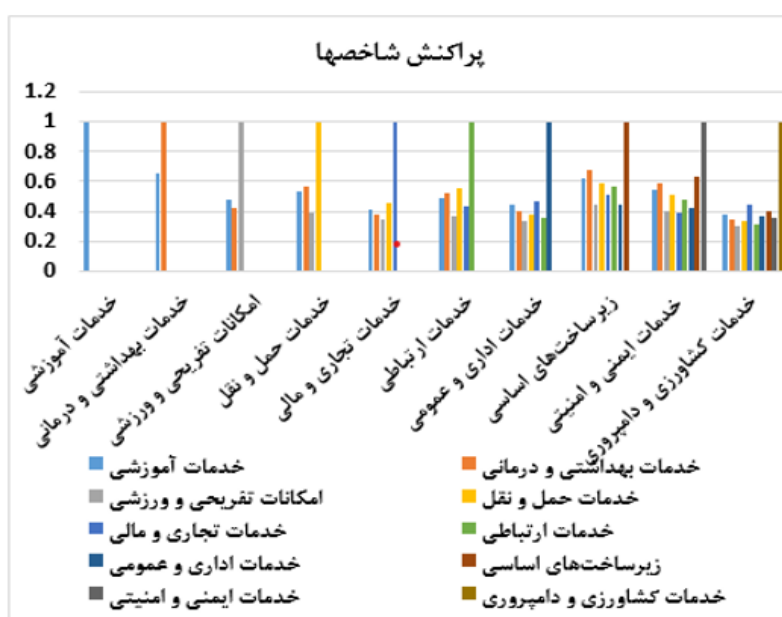
سنجش روابط بین شاخص‌ها

جدول (۱۲) نتایج تحلیل همبستگی پیرسون بین ده شاخص اصلی خدمات و امکانات شهری در روستای ام‌الطمیر را نشان می‌دهد. این تحلیل باهدف بررسی روابط متقابل بین شاخص‌های مختلف و درک بهتر از تأثیرات آن‌ها بر یکدیگر انجام شده است. در این جدول، ضرایب همبستگی بین هر جفت از شاخص‌های ده‌گانه ارائه شده است. علامت * در کنار ضرایب نشان می‌دهد که همبستگی در سطح ۰,۰۱ معنادار است، یعنی با ۹۹٪ اطمینان می‌توان گفت که این رابطه تصادفی نیست. تحلیل این ضرایب همبستگی می‌تواند به درک بهتر از روابط پیچیده بین خدمات و امکانات مختلف شهری کمک کند و راهنمایی برای سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌های آینده در جهت بهبود حس تعلق مکانی ساکنان روستای ام‌الطمیر باشد. همچنین، این نتایج می‌توانند در شناسایی حوزه‌هایی که بیشترین تأثیر متقابل را دارند، کمک کنند و اولویت‌های سرمایه‌گذاری را مشخص نمایند.

جدول ۱۲- سنجش روابط بین شاخص‌ها

شاخص	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
خدمات آموزشی	۱,۰۰									
خدمات بهداشتی و درمانی	۰,۶۵۰	۱,۰۰								
امکانات تفریحی و ورزشی	۰,۴۸۰	۰,۴۲۰	۱,۰۰							
خدمات حمل و نقل	۰,۵۳۰	۰,۵۷۰	۰,۳۹۰	۱,۰۰						
خدمات تجاری و مالی	۰,۴۱۰	۰,۳۸۰	۰,۳۵۰	۰,۴۶۰	۱,۰۰					
خدمات ارتباطی	۰,۴۹۰	۰,۵۲۰	۰,۳۷۰	۰,۵۵۰	۰,۴۳۰	۱,۰۰				
خدمات اداری و عمومی	۰,۴۵۰	۰,۴۰۰	۰,۳۳۰	۰,۳۸۰	۰,۴۷۰	۰,۳۶۰	۱,۰۰			
زیرساخت‌های اساسی	۰,۶۲۰	۰,۶۸۰	۰,۴۵۰	۰,۵۹۰	۰,۵۱۰	۰,۵۷۰	۰,۴۴۰	۱,۰۰		
خدمات ایمنی و امنیتی	۰,۵۴۰	۰,۵۹۰	۰,۴۰۰	۰,۵۱۰	۰,۳۹۰	۰,۴۸۰	۰,۴۲۰	۰,۶۳۰	۱,۰۰	
خدمات کشاورزی و دامپروری	۰,۳۸۰	۰,۳۵۰	۰,۳۰۰	۰,۳۳۰	۰,۴۵۰	۰,۳۱۰	۰,۳۷۰	۰,۴۰۰	۰,۳۶۰	۱,۰۰

تمام ضرایب همبستگی مثبت و معنادار هستند که نشان می‌دهد تمام شاخص‌ها با یکدیگر ارتباط مثبت دارند قوی‌ترین همبستگی بین خدمات بهداشتی و درمانی و زیرساخت‌های اساسی ($r = 0/68$) مشاهده می‌شود که نشان می‌دهد این دو شاخص ارتباط نزدیکی باهم دارند. خدمات آموزشی نیز همبستگی قوی با خدمات بهداشتی و درمانی ($r = 0/65$) و زیرساخت‌های اساسی ($r = 0/62$) دارد. ضعیف‌ترین همبستگی بین امکانات تفریحی و ورزشی و خدمات کشاورزی و دامپروری ($r = 0/30$) مشاهده می‌شود که نشان می‌دهد این دو شاخص کمترین ارتباط را باهم دارند. زیرساخت‌های اساسی به‌طور کلی همبستگی بالایی با اکثر شاخص‌های دیگر دارد که نشان‌دهنده اهمیت این شاخص در ارتباط با سایر خدمات و امکانات است. خدمات کشاورزی و دامپروری به‌طور کلی همبستگی کمتری با سایر شاخص‌ها دارد که می‌تواند نشان‌دهنده تخصصی بودن این خدمات باشد.

شکل ۱۲- پراکنش شاخص‌ها

(یافته‌های تحقیق، ۱۴۰۴)

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها

این پژوهش با استفاده از مدل مارکوس به بررسی تأثیر دسترسی به خدمات و امکانات شهری بر حس تعلق مکانی در روستای ام‌الطیمیر شهرستان اهواز پرداخته است. بررسی ده مؤلفه اصلی حس تعلق مکانی نشان می‌دهد که این مفهوم دارای ابعاد متعدد و پیچیده‌ای است که شامل جنبه‌های عاطفی، شناختی، اجتماعی و عملکردی می‌شود. نتایج حاصل از مدل مارکوس نشان می‌دهد که دسترسی به خدمات و امکانات شهری تأثیر قابل توجهی بر شکل‌گیری و تقویت حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری دارد و بر ضرورت اتخاذ رویکردی جامع و چندبعدی در برنامه‌ریزی برای تقویت حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیراشهری تأکید می‌کند. با استفاده از رتبه‌بندی حاصل از مدل مارکوس، می‌توان اهمیت نسبی هر یک از خدمات و امکانات شهری را در تقویت حس تعلق مکانی مشخص کرد. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد که بین مؤلفه‌های مختلف حس تعلق مکانی و خدمات شهری ارتباط متقابل و پیچیده‌ای وجود دارد. به‌عنوان مثال، بهبود خدمات آموزشی می‌تواند هم بر وابستگی عملکردی و هم بر تعاملات اجتماعی تأثیر بگذارد. استفاده از مدل مارکوس برای بررسی تأثیر خدمات آموزشی بر هویت مکانی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان روستای ام‌الطیمیر نشان‌دهنده بیشترین تأثیر این خدمات به ترتیب بر رضایتمندی سکونتی، دل‌بستگی عاطفی و تعاملات اجتماعی دارد. سایر عوامل مانند حس امنیت، خاطره‌انگیزی، مشارکت اجتماعی، زیبایی‌شناختی و تداوم و پایداری نیز تحت تأثیر این خدمات قرار دارند، اما با شدت کمتری.

پژوهش حاضر نقش امکانات تفریحی و ورزشی در تقویت حس تعلق مکانی در روستای ام‌الطیمیر را بررسی کرده است. نتایج کلیدی حاکی از تأثیرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر تعاملات اجتماعی، دل‌بستگی عاطفی و پیوندهای احساسی با مکان را دارد. برگزاری رویدادهای فرهنگی و هنری و ایجاد پارک و فضای سبز بیشترین تأثیر را در اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارند.

نقش امکانات بهداشتی و درمانی در تقویت حس تعلق مکانی از جمله شاخص‌هایی است که پژوهش حاضر در منطقه مورد مطالعه آن را بررسی کرده است. نتایج کلیدی حاکی از تأثیرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر وابستگی عملکردی، رضایتمندی سکونتی و حس امنیت است. در میان امکانات بهداشتی و درمانی، وجود خدمات اورژانس بیشترین تأثیر را بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارد. این نتایج نشان می‌دهد که در برنامه‌ریزی برای تقویت حس تعلق مکانی در روستای ام‌الطیمیر، توسعه امکانات بهداشتی و درمانی، به‌ویژه خدمات اورژانس، باید در اولویت قرار گیرد. این امکانات نه تنها نیازهای اساسی ساکنان را برآورده می‌کنند، بلکه به افزایش رضایتمندی سکونتی و حس امنیت نیز کمک می‌کنند. همچنین، اگرچه تأثیر مستقیم این امکانات بر تعاملات اجتماعی و خاطره‌انگیزی محیط کمتر است، اما نقش غیرمستقیم آن‌ها در ایجاد فرصت‌های تعامل و شکل‌گیری خاطرات جمعی را نباید نادیده گرفت.

در بررسی شاخص خدمات حمل‌ونقل با وابستگی عملکردی و رضایتمندی سکونتی در روستای ام‌الطیمیر، نتایج حاکی از تأثیرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر وابستگی عملکردی، رضایتمندی سکونتی و تعاملات اجتماعی، حس امنیت و تداوم و پایداری است. مهم‌ترین شاخص در میان خدمات حمل‌ونقل، با بیشترین تأثیر بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی، دسترسی به وسایل نقلیه عمومی، دومین شاخص مهم در خدمات حمل‌ونقل.

نتایج شاخص تأثیر خدمات تجاری و مالی بر حس امنیت و تداوم سکونت در روستای ام‌الطیمیر حاکی از اثرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر وابستگی عملکردی، تعاملات اجتماعی و رضایتمندی سکونتی و دل‌بستگی عاطفی و تداوم و پایداری است. وجود بازار هفتگی و فروشگاه‌های مواد غذایی بیشترین تأثیر را بر اکثر جنبه‌های حس تعلق مکانی دارند، درحالی‌که دسترسی به خدمات بانکی و خودپرداز در رتبه‌های بعدی قرار می‌گیرند.

پژوهش حاضر نقش خدمات ارتباطی و اداری - عمومی در تقویت حس تعلق مکانی، مشارکت و تعلق اجتماعی در روستای ام‌الطیمیر را بررسی کرده و به این نتیجه رسیده است که شاخص مذکور بالاترین تأثیر را به ترتیب بر تعاملات و مشارکت اجتماعی، وابستگی عملکردی و رضایتمندی سکونتی و حس امنیت داشته است.

در بررسی نقش زیرساخت‌های اساسی در شکل‌گیری هویت مکانی و وابستگی عملکردی در روستای ام‌الطیمیر، نتایج نشان‌دهنده تأثیرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر وابستگی عملکردی، هویت مکانی و رضایتمندی سکونتی و تداوم و پایداری است. در ادامه روند بررسی شاخص‌ها، تأثیر خدمات ایمنی و امنیت بر حس امنیت و تداوم سکونت در روستای ام‌الطیمیر نیز از دیگر شاخص‌های مورد بررسی می‌باشد. نتایج حاکی از تأثیرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر حس امنیت، رضایتمندی سکونتی و تداوم و پایداری و وابستگی عملکردی است؛ و نهایتاً در ارتباط با تأثیر شاخص خدمات کشاورزی و دامپروری در تقویت هویت روستایی و دل‌بستگی عاطفی ساکنان منطقه مورد مطالعه، نتایج بیانگر تأثیرگذاری بالای این شاخص به ترتیب بر وابستگی عملکردی، تداوم و پایداری و هویت روستایی است.

یافته‌ها نشان می‌دهند که در روستای ام‌الطمبر، خدمات آموزشی بیشترین تأثیر را بر رضایتمندی سکونت، دل‌بستگی عاطفی و تعاملات اجتماعی داشته‌اند. این نتایج با مطالعه آناند و شارما (۲۰۲۱) مطابقت دارد که کمبود زیرساخت‌های شهری را عامل کاهش دل‌بستگی به مکان دانسته‌اند. همچنین، تأثیر عمیق خدمات بهداشتی به‌ویژه اورژانس بر رضایتمندی، امنیت و وابستگی عملکردی، نشان می‌دهد که این خدمات نقش حیاتی در ادراک مثبت ساکنان نسبت به محیط زندگی‌شان دارند. این امر با مطالعات ژو و همکاران (۲۰۱۴) همخوان است که عملکرد خدمات شهری را عاملی کلیدی در تحول کاربری اراضی روستایی دانسته‌اند. در حوزه خدمات تفریحی و ورزشی، پژوهش حاضر اثرگذاری قابل‌توجه آن‌ها را بر تعاملات اجتماعی و دل‌بستگی عاطفی نشان می‌دهد؛ یافته‌ای که با پژوهش واز و نیجکامپ (۲۰۱۴) همخوانی دارد، چرا که آن‌ها نیز به نقش جاذبه‌های فضایی در حفظ پیوستگی اجتماعی در نواحی پیرامون شهری پرداخته‌اند.

نتایج مربوط به خدمات حمل‌ونقل که وابستگی عملکردی، رضایتمندی و حس امنیت را ارتقا داده، اهمیت زیرساخت‌های حرکتی در ادراک مکان را تأیید می‌کند. همچنین، خدمات تجاری و مالی با تأثیر مستقیم بر استمرار سکونت، با یافته‌های ژو و همکاران (۲۰۱۲) که رشد خدمات شهری را عامل اصلی تقویت سکونت‌پذیری در مناطق پیرامون شهری چین معرفی کرده‌اند، هم‌راستا است.

بر اساس نتایج تحلیل همبستگی پیرسون بین ده شاخص اصلی خدمات و امکانات شهری در روستای ام‌الطمبر، می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه «دسترسی به امکانات و خدمات شهری تأثیر مثبت معناداری بر حس تعلق مکانی ساکنان روستای ام‌الطمبر دارد» تأیید می‌شود. این نتیجه‌گیری بر اساس مشاهده همبستگی‌های مثبت و معنادار بین تمام شاخص‌های موردبررسی است. قوی‌ترین همبستگی‌ها بین خدمات بهداشتی و درمانی و زیرساخت‌های اساسی ($I=0.68$)، خدمات آموزشی و خدمات بهداشتی و درمانی ($I=0.65$) و خدمات آموزشی و زیرساخت‌های اساسی ($I=0.62$) مشاهده شده است. این نتایج نشان می‌دهد که بهبود در یک حوزه از خدمات و امکانات شهری می‌تواند به‌طور مثبت بر سایر حوزه‌ها نیز تأثیر بگذارد و درنهایت، حس تعلق مکانی ساکنان را افزایش دهد. همچنین، اهمیت ویژه زیرساخت‌های اساسی در ارتباط با سایر خدمات مشخص شده است. با توجه به این نتایج، می‌توان گفت که سرمایه‌گذاری در بهبود و توسعه خدمات و امکانات شهری، به‌ویژه در حوزه‌های زیرساختی، بهداشتی و آموزشی، می‌تواند به‌طور قابل‌توجهی حس تعلق مکانی ساکنان روستای ام‌الطمبر را تقویت کند. با استناد به یافته‌های این پژوهش و در مقایسه با مطالعات پیشین، پیشنهادها زیر برای بهبود حس تعلق مکانی در سکونتگاه‌های روستایی پیرامون شهری از جمله ام‌الطمبر ارائه می‌شود:

- توسعه خدمات آموزشی فراگیر: ایجاد مدارس با کیفیت بالا و ارائه فرصت‌های آموزش غیررسمی برای جوانان و بزرگسالان، با هدف ارتقای رضایتمندی و دل‌بستگی عاطفی.
- افزایش خدمات بهداشتی و اورژانسی: تجهیز مراکز درمانی به امکانات اورژانس و تخصصی جهت افزایش حس امنیت و وابستگی عملکردی.
- ایجاد فضاهای عمومی چندمنظوره: نظیر پارک‌ها، مراکز فرهنگی و فضاهای ورزشی با قابلیت برگزاری رویدادهای جمعی برای تقویت تعاملات اجتماعی.
- بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل عمومی: دسترسی سریع و مطمئن به شهر اهواز و مراکز خدماتی به‌منظور افزایش تداوم و پایداری سکونت.
- سامان‌دهی بازارهای محلی و دسترسی مالی: تقویت بازار هفتگی و دسترسی به خدمات بانکی، برای تقویت وابستگی عملکردی و احساس پایداری.
- توسعه زیرساخت‌های اساسی پایدار: ازجمله آب، برق، فاضلاب و اینترنت پرسرعت که علاوه بر ارتقای کیفیت زندگی، زمینه‌ساز سرمایه‌گذاری‌های آینده خواهد بود.
- ایجاد سازوکارهای مشارکت اجتماعی در مدیریت محلی: افزایش دخالت ساکنان در تصمیم‌گیری‌های محلی برای افزایش احساس مالکیت و تعلق.
- با اجرای این راهکارها در چارچوب سیاست‌گذاری‌های منطقه‌ای، می‌توان انتظار داشت که حس تعلق مکانی در روستاهای پیرامون شهری نظیر ام‌الطمبر تقویت شده و پایداری اجتماعی و فضایی آن‌ها افزایش یابد.

References:

- Abass, Z., & Tucker, R. (2018). White picket fences & other features of the suburban physical environment: Correlates of neighbourhood attachment in 3 Australian low- density suburbs. *Landscape and Urban Planning*, 170, 231–240. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2017.10.004>
- Acedo, A., Oliveira, T., Naranjo-Zolotov, M., & Painho, M. (2019). Place and city: Toward a geography of engagement. *Heliyon*, 5(8), Article e02261. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2019.e02261>
- Anand, D., & Sharma, D. (2021). Assessing inadequate urban infrastructure and place attachment perception among residents of gated societies in greater Faridabad, India. *Int. j. of Social Science and Economic Research*, 6(2), 605–627. [doi:10.46609/IJSSER.2021.v06i02.014](https://doi.org/10.46609/IJSSER.2021.v06i02.014)

- Bayramzadeh, N. & Shahsavar, A. (2023). Prioritization of Urban Regions from the Perspective of Physical and Environmental Indicators of Livability (Case Study: 5 Regions of Urmia). *Journal of Urban Sustainable Development*, 4(11), 17-31. doi: 10.22034/usd.2023.706523 [In Persian]
- Bayramzadeh, N., & Foadmarashi, M. (2023). Spatial analysis of the development of townships from the perspective of physical indicators of livability (Case study: the townships of West Azerbaijan province). *Geography and Regional Future Studies*, 1(2), 1-16. doi: 10.30466/grfs.2023.54809.1007 [In Persian]
- Bayramzadeh, N., Mousavi, M. N. (2024). Investigating the Relationship Between Development and Resource Allocation in the Creation of New Human Settlements During the Years 2011 to 2021 (Case Study: Iran). *Journal of Geography and Environmental Studies*, 13(49), 120-139. <https://sanad.iau.ir/Journal/ges/Article/1107624> [In Persian]
- DeLanda, M. (2016). *Assemblage theory*. Edinburgh, UK: Edinburgh University Press.
- Devine-Wright, P. (2009). Rethinking NIMBYism: The role of place attachment and place identity in explaining place-protective action. *Journal of Community & Applied Social Psychology*, 19(6), 426-441. <https://doi.org/10.1002/casp.1004>
- Dolati, G., Afrookhteh, H., Azizpour, F., & Parizadi, T. (2021). Analysis of rural settlements' access to services within the framework of distributive justice (Case study: Villages of Tankaman District). *Journal of Applied Geographical Sciences*, 21(62), 51-71. <http://dx.doi.org/10.52547/jgs.21.62.51> [In Persian]
- Fateme Emami, S., Mahmoodi, S., Yasouri, M., & Darban Astaneh, A. (2022). Evaluating the Relationship between Social Capital and Spatial Affiliation with the Spatial Approach (Case Study: Rural Areas of Roudbar County). *Geographical Planning of Space*, 11(42), 1-21. doi: 10.30488/gps.2020.217234.3176 [In Persian]
- Gesler, W. (2005). Therapeutic landscapes: An evolving theme. *Health & Place*, 11(4), 295-297. <https://doi.org/10.1016/j.healthplace.2005.02.003>
- Ghalehtemouri, K. J., Shamsoddini, A., Bayramzadeh, N., & Mousavi, M. N. (2023). Identifying the pleasant sounds in the city's public parks environment (Case study: Mellat riverside park, Urmia). 1., 9(1), 149-165. <https://doi.org/10.25765/sauc.v9i1.690>
- Gieling, J., Haartsen, T., Vermeij, L., & Strijker, D. (2019). Out of love for the village? How general and selective forms of attachment to the village explain volunteering in Dutch community life. *Journal of Rural Studies*, 71, 181-188. <https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2018.06.008>
- Goodarzi, M., Soltani, Z., & Ali Bakhshi, A. (2023). Evaluating the Effects of Access to Urban Facilities and Services on the Sense of Belonging to a Place in the Worn-out Textures of Ahvaz Metropolis. *Geographical Studies of Coastal Areas Journal*, 4(3), 89-103. doi: 10.22124/gscsj.2023.22538.1177 [In Persian]
- Harvey, D. (1996). *Justice, nature and the geography of difference*. Cambridge, MA, US: Wiley.
- Hassani Miyanehroodi, N. (2023). The sensory perception approach to the environment and its impact on creating sense of belonging, sense of place, and place attachment. National Conference on Knowledge-Based Urbanism and Architecture. <https://sid.ir/paper/1082904/fa> [In Persian]
- Hatami Golzari, E., & Soltani, A. (2021). Analysis of components explaining the sense of spatial belonging in urban new neighborhoods (Case study: Yaghchian neighborhood of Tabriz). *Geography and Urban Space Development*, 8(1), 37-55. doi: 10.22067/jgusd.2021.48011.0 [In Persian]
- Heinkel, S.-B. (2018). Therapeutic effects of wetlands on mental well-being. PhD thesis. Bonn, Germany: Universit at Bonn.
- Hidalgo, M. C., & Hernandez, B. (2001). Place attachment: Conceptual and empirical questions. *Journal of Environmental Psychology*, 21(3), 273-281. <https://doi.org/10.1006/jevp.2001.0221>
- Insch, A., & Walters, T. (2018). Challenging assumptions about residents' engagement with place branding. *Place Branding and Public Diplomacy*, 14(3), 152-162. <https://doi.org/10.1057/s41254-017-0067-5>
- Jomehpoor, M., & Farajpour, A. (2022). Relationship between Level of Welfare Services and Quality of Life in Surrounding Villages of Zanjan City (Case study: Zanjanrud-e Bala Rural District). *Geography and Development*, 20(69), 80-106. doi: 10.22111/gdij.2022.7276 [In Persian]
- Kifle, S., Teferi, B., Kebedom, A., & Legesse, A. (2016). Factors influencing farmers' decision on the use of introduced soil and water conservation practices in the lowlands of Wenago Woreda, Gedeo Zone, Ethiopia. *American Journal of Rural Development*, 4(1), 24-30. <https://doi.org/10.12691/ajrd-4-1-4>.
- Kistemann, T. (2016). Das Konzept der therapeutischen Landschaften. In U. Gebhard, & T. Kistemann (Eds.), *Landschaft, Identität und Gesundheit* (pp. 123-149). Wiesbaden, Germany: Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-531-19723-4_9
- Larson, S., De Freitas, D. M., & Hicks, C. C. (2013). Sense of place as a determinant of people's attitudes towards the environment: Implications for natural resources management and planning in the Great Barrier Reef, Australia. *Journal of Environmental Management*, 117, 226-234. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2012.11.035>
- Lewicka, M. (2005). Ways to make people active: The role of place attachment, cultural capital, and neighborhood ties. *Journal of Environmental Psychology*, 25(4), 381-395. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2005.10.004>
- Massey, D. (2005). *For space*. London, UK: SAGE.
- Mekani, J., & Sadeghi, H. (2012). Determining the optimal spatial pattern for the placement of rural service centers with a land suitability approach using AHP (Case study: Dehdasht district, Izeh county). *Rural Research and Planning*, 2, 47-69. <https://ensani.ir/file/download/article/20140602140446-9915-9.pdf> [In Persian]
- Mohammadi Dehcheshmeh, M., Abiyat, M., & Abiyat, M. (2017). Evaluation of spatial justice in the distribution of public services in the Mashrahat district of Ahvaz using a combination of multi-criteria decision-making methods in GIS environment. *Journal of Urban Management Studies*, 30(9), 63-79. <https://sanad.iau.ir/Journal/ums/Article/824687> [In Persian]

- Motiei Langarudi, H. (2013). Rural planning with emphasis on Iran (6th ed.). Mashhad: Jihad Daneshgahi. [In Persian]
- Mousavi, M. N., Shirazi, S. A., Nasar-u.-Minallah, M., & Bayramzadeh, N. (2025). Introducing the Mousavi Primate City Index for Iran's Urban System assessment. *GEOGRAPHY, ENVIRONMENT, SUSTAINABILITY*, 18(1), 44–53. <https://doi.org/10.24057/2071-9388-2025-3218>
- Mousavi, M., & Bayramzadeh, N. (2024). Spatial analysis of the trend of regional inequalities in Iran. *Scientific- Research Quarterly of Geographical Data (SEPEHR)*, 33(131), 105-125. doi: 10.22131/sepehr.2024.2017054.3039 [In Persian]
- Mousavi, M., Jafarpour Ghalehtemouri, K., & Bayramzadeh, N. (2025). Assessing social infrastructure in border areas from a city prosperity perspective: a case study of border townships in West Azarbaijan Province, Iran. *Discov. Cities*, 2(1), 1–20. <https://doi.org/10.1007/s44327-025-00057-3>
- Mousavi, M., Jafarpour Ghalehtemouri, K., Bagheri Kashkouli, A., & Bayramzadeh, N. (2024). Mitigating development barriers and addressing disparities in border cities of Iran: a comprehensive analysis of border provinces and influential factors. *Geojournal*, 89(4), 1–20. <https://doi.org/10.1007/s10708-024-11181-9>
- Mousavi, M., Omidvarfar, S., Hoseinzadeh, R., & Bayramzadeh, N. (2022). Analysis of Spatial Justice in the Distribution of Service Uses in Urban Areas (Case Study: 5 Regions - Urmia). *Journal of Geography, Urban and Regional Studies*, 11(43), 162- 177. <https://sanad.iau.ir/en/Journal/ges/Article/691454?jid=691454> [In Persian]
- Raymond, C. M., Kytt a, M., & Stedman, R. (2017). Sense of place, fast and slow: The potential contributions of affordance theory to sense of place. *Frontiers in Psychology*, 8, Article 1674. <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2017.01674/full>
- Sadeque, S., Roy, S. K., Swapan, M. S. H., Chen, C.-H., & Ashikuzzaman, M. (2020). An integrated model of city and neighborhood identities: a tale of two cities. *Journal of Business Research*, 117, 780–790. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2019.06.040>
- Seamon, D., & Lundberg, A. (2020). Humanistic geography. In D. Richardson, N. Castree, M. F. Goodchild, A. Kobayashi, W. Liu, & R. A. Marston (Eds.), *International Encyclopedia of Geography*. American Cancer Society.
- Simms, E.-M. (2008). Children's lived spaces in the inner city: Historical and political aspects of the psychology of place. *The Humanistic Psychologist*, 36(1), 72–89. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1080/08873260701828888>
- Soleimani Mehrnejani, M., Shahsavari, A., & Ebadi Gharebaba, N. (2024). Future Study of the Spatial Development of the Peri-Urban Areas (Case Study: Southern Range of the 19th District of Tehran Megalopolis). *Geography and Regional Future Studies*, 2(3), 1-23. <https://doi.org/10.30466/grfs.2024.55076.1038> [In Persian]
- Tavakoli Naghmeh, M., Zanganeh Shahraki, S., Darban Astaneh, A., & Talakhah, A. (2021). Investigating the status of access to services and facilities in residential areas with a spatial approach: A case study of the Selsefchan region, Qom province. *Geographical Journal of Tarhestan*, 18(71), 1-21. <https://sanad.iau.ir/Journal/sarzamin/Article/822574> [In Persian]
- Tešin, A., Dragin, A. S., Mijatov Ladičorbić, M., Jovanović, T., Zadel, Z., Surla, T., Košić, K., Amezcua-Ogáyar, J. M., Calahorra-López, A., Kuzman, B., & Stojanović, V. (2024). Quality of life and attachments to rural settlements: The basis for regeneration and socio-economic sustainability. *Land*, 13(9), 1364. <https://doi.org/10.3390/land13091364>
- van Vliet, K., & Hammond, C. (2021). Residents' perceptions of green infrastructure in the contemporary residential context: a study of Kingswood, Kingston-upon-Hull, England. *Journal of Environmental Planning and Management*, 64(1), 145–163. <https://doi.org/10.1080/09640568.2020.1756757>
- Vaz, E., & Nijkamp, P. (2014). Gravitational forces in the spatial impacts of urban sprawl: An investigation of the region of Veneto, Italy. *Habitat International*, 45, 45-55. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2014.06.024>
- Westerholt, R., Acedo, A., & Naranjo-Zolotov, M. (2022). Exploring sense of place in relation to urban facilities – Evidence from Lisbon. *Cities*, 127, 103750. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2022.103750>
- Xi, F., He, H. S., Clarke, K. C., Hu, Y., Wu, X., Liu, M., Shi, T., Geng, Y., & Gao, C. (2012). The potential impacts of sprawl on farmland in Northeast China—evaluating a new strategy for rural development. *Landscape and Urban Planning*, 104(1), 34-46. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2011.09.010>
- Yasoori M, Emami S F, Sejodi M. (2016). Spatial Justice Of having the advantages Of Facilities And Service In Rural Settlements Villages Of Province Gilan. *jgs*. 16(41), 95-116. URL: <http://jgs.khu.ac.ir/article-1-2655-fa.html> [In Persian]
- Youssef, K. W. F., & Tsenkova, S. (2016). Rethinking neighbourhood identity and cohesion through assemblage theory. In *Conference Congress 2016*, Calgary, Canada. Canadian Sociological Association.
- Zhang, F., Jinyan, Z., Mingyuan, H., Zhu, D., Kang, Y., Gao, S., Zhang, Y., & Huang, Z. (2020). Uncovering inconspicuous places using social media check-ins and Street View images. *Computers, Environment and Urban Systems*, 81, Article 101478. <https://doi.org/10.1016/j.compenvurbsys.2020.101478>
- Zhu, F., Zhang, F., Li, C., & Zhu, T. (2014). Functional transition of the rural settlement: Analysis of land-use differentiation in a transect of Beijing, China. *Habitat International*, 41, 262–271. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2013.07.011>

COPYRIGHTS

© Authors retain the copyright and full publishing rights. This is an open access article under the CC BY-NC license:

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Publisher: Urmia University.